

Akademický
Prešov

22. – 25. apríl

súťaž
umeleckej tvorivosti
vysokoškolákov Slovenska

AKADEMICKÝ

58. ročník
2024

Prešov

Literárna tvorba

Próza

1. miesto:

Ivana Csalová

2. miesto:

–

3. miesto:

Magdaléna Martišková

Kristián Vrábel

Čestné uznanie:

Alica Struková

Tomáš Košárek

Poézia

1. miesto:

Aleksander Jędryszczak

2. miesto:

Marek Jaroš

3. miesto:

Magdaléna Martišková

Kristián Lazarčík

Čestné uznanie:

Ema Palková

Literárna príloha APečkovín

Akademický Prešov 2025

Texty neprešli jazykovou korektúrou.

Ivana Csalová

Vlastná literárna tvorba: Próza 1. miesto

Niečo tam musí byť

Občas kreslím prázdne miesto, keď si spomínam. Gulôčkovým perom na kraj svojho zápästia kreslím štvorce, podobajúce sa na políčka filmového pásu a mám neurčitý pocit, že pôvodne neboli prázdne a obtekali nejaký príbeh. Vždy je tam nejaký príbeh. Buď ste ho opustili, alebo v ňom ešte stále žijete. Alebo, ak si ho dobre nepamätáte a je príliš bezpríznakový, tak si nejaký vymyslíte. A ja si vymýšľam jedna radosť, je to oveľa jednoduchšie ako vraviť pravdu. Pretože keď sa snažím vraviť pravdu, zvyknú po nej nasledovať také tie zvláštne pohľady: *To teraz rozprávaš o nejakej svojej poviedke alebo to naozaj? A to nie je nič príjemné.*

Možno sa tvárim vtedy málo vážne alebo čo, neviem. Ale aj tak je to priťahnuté za vlasy, keď štyridsaťročná kolegyňa mi uverí, že existujú bananásy. Áno, prikyvujem, kým si prezerám jej pracovný stôl plný bodkovaných begónií, to je vyšľachtená odroda banánu skríženého s ananásom, dajú sa kúpiť v tom špecializovanom obchode s exotickým ovocím na hlavnom námestí. Včera som si jeden kúpila. Celkom dobré, ale potom ma z toho štípal jazyk. A ona len prevráti očami, že bananás, čo dneska nevymyslia a potom ešte dodá, si vedela, že už sú aj také kockaté melóny, pestujú ich v takých debničkách, ktoré im nedovolia zoválnieť, chápeš to? A zrazu sa debata rozcvála niekam úplne inde, vôbec sa nad tým nepozastaví, nevysmeje ma a nepovie mi že, čooooo, ojebávaš! To ma vie vždy tak dožrať, že takúto evidentnú blbosť vôbec nespochybniť, ale keď sa snažím povedať niečo vážne, tak sa opýtajú to naozaj alebo to hovoríš len o nejakej poviedke? Ale na druhej strane, dosť ma to baví, vymýšľať si takéto kraviny, jemne to stupňujem, ale len jemne, aby som našla tú hranicu medzi nebotyčným klamstvom a tým, čo by sa mohlo teoreticky stať. Najbližšie jej poviem o najznámejšom českom kravológovi Martinovi Mú. Ak ste o ňom ešte nepočuli, tak sa môžete hanbiť.

Nenávidím nástupy do novej práce, je tam taký ten moment, kedy vás prinúti postaviť sa do stredu miestnosti, všetky oči sú zrazu na vás, a vyzvú, aby ste sa predstavili a povedali niečo o sebe. Horšie ako na základnej škole. Nikdy neviem, čo mám o sebe povedať. Akože, čo chcete, moju detskú traumou alebo to, že som sem prišla pracovať, lebo som ako scenáristka nenašla uplatnenie? Ani jedno z toho sa na predstavenie nehodí. Je teda veľká pravdepodobnosť, že si nebudem vedieť pomôcť a oklamem už na začiatku, a ani neviem ako a už to ide, bohato sa rozrečním o záľubách, o ktorých v skutočnosti nemám ani šajnu, ale zdajú sa mi bezpečne univerzálne a spoločné.

sky akceptovateľné, pretože ich robí moja kamarátka a tá je nudná a normálna. Znenazdajky mám potrebu urobiť zo seba vášnivú turistku, aj keď som v živote nebola na žiadnej skale, ani len v Tatrách, výšky mi ťahajú oči. Nie je to úplné klamstvo, len čiastočné, lebo za iných okolností by som taká naozaj mohla byť, naozaj by som mohla mať pľezír z toho, že sa niekam vyštvieram a cíkam zo seba pot, len aby som juchla jeden výhľad, odfotila ho na sociálne siete a potom sa zoštverala zasa dole. Ale niekedy sa cítim previnilo, hlavne keď tým zožnem úspech u publika a hromadu otázok, či som bola už aj na Rysoch a Súľovských skalách. Ale stále je to miliónkrát príjemnejšie ako hovoriť o sebe. Ja by som vám fakticky nemala o sebe čo zaujímavé povedať. Nemôžem predsa povedať, že moja jediná záľuba je nerobiť nič, maximálne si tak zapnúť večer Netflix, a že mojou jedinou ambíciou je mať pravidelný plat. To by ma už fakticky nikto nebral vážne.

Straty a nálezy

Niekedy zmiznú niektoré veci, napríklad malé drobnosti ako potvrdenie o zdaniteľných príjmoch (založíte ho do fascikla a potom do zakladača a potom do šuplíka, ale potom sa presťahujete, a potom ešte raz a zrazu ho už nemôžete nájsť) alebo kartička, na ktorú zbierate v obchode bonusové body, tá bola pripnutá na vašich kľúčoch od bytu, už neviete ktorého, máte domov všade, kde si nosíte zubnú kefku, a zrazu, jedného dňa, tam už jednoducho nie je a vy nechápete kam zmizla a nemôžete si nablokovať na nanuk a papriku zľavu. Ale niekedy stratíte väčšie veci – napríklad svoj naratív. Bol tam, ale zrazu už nie je. Vyparil sa, ani nemáte čas aby ste si to všimli a zaskočilo vás to, jednoducho lusknutím prstov zmizol, zrazu máte pocit, že ste človekom bez minulosti a že sa vám vskutku nikdy nič nestalo. A pritom všetky ostatné veci ostali tam, kde boli aj predtým.

Viete si stratený príbeh obkolesiť určitými informáciami a postaviť provízorný zámok z piesku – narodil som sa vtedy a žil na tej a tej adrese, na základnú školu chodil od do a mal ruksak takej a onej farby, kamarátil som sa s týmto a tamtým, nemal som rád toho a hento. Viete si spraviť časovú os, naznačiť vzťahy a priesečníky s inými ľuďmi, vypísať, či to bolo v interiéri alebo exteriéri, doma, alebo v parku, či bola noc alebo deň, ale už cítite, že to robíte mechanicky a hlavne neobjektívne – kategorizujete si všetky postavy na dobré a zlé, podstatné a nepodstatné, bolestivé a bez dotyku.

Hľadám svoj príbeh. Zn: ASAP

Je to ako na tých starých fotoaparátoch s manuálnou páčkou a ozubeným kolieskom. Keď urobíte posledný záber, treba filmový pás späť navinúť pomocou malej struny a až potom môžete fotoaparát opatrne otvoriť a film stočený do rolky vybrať. Väčšinou to ľudia robia v tmavej miestnosti, napríklad kúpeľni. Ale ak tak neurobíte a nechránený film príde do kontaktu so svetlom, všetky zábery nenávratne poškodíte a stratíte. Mám pocit, že sa mi stalo niečo podobné. Niektorou hrubou silou otvoril zadné dvierka a vytiahol všetky moje

spomienky na silné svetlo, čím ich vlastne vymazal. Moju minulosť skladajú čierne zábery, zábery, ktoré sa podobajú na pavučiny v tmavej miestnosti a zopár záberov, ktoré netuším, čo majú so mnou spoločné.

Nádej

Keď som kreslila na terapii nádej, nakreslila som ju ako zavreté dvere. Použila som len hnedú a červenú ceruzku. Červená už bola trochu tupá z predošlého používania. Musela som ju pritlačiť celou silou. Pigment bol slabý a flakatý. Pracovala na tom dvanásť minút. Z toho desať minút som rozmýšľala, ako nádej vyzerá, či je možné ju počuť a či to nie je viac slovo ako pocit. Pri dverách som nakreslila prasklinu a zrazu to už neboli dvere bez identity a bez mena, ale dvere, ktoré som dôverne poznala. Domovník niekoľko mesiacov sľuboval, že prasklinu opraví, ale vždy sa našlo čosi dôležitejšie – výmena potrubia, zatepľovanie bytovky, výstavba komunitnej záhrady alebo záhadný zvuk v stupačkách, ktorý sa ozýval každý deň medzi štvrtou a siedmou ráno a znel ako bučanie kravy. Susedia našli novú výtahovú tému na konverzáciu, ale mesiacmi sa žartovné otázky, *či tiež počujete to hučanie? a neviete, od koho to ide?*, zmenili na vzájomnú nevraživosť, podozrievanie a obviňovanie, kto je páchatelom oného otravného zvuku.

Otec preto nemohol spať a budil sa, hučalo to vo všetkých bytoch. Na našom, poslednom poschodí, sa vracali všetky ozveny. Občas som sa nadránom išla napiť vody a videla, že v obývačke žiari tlmené svetlo. Otec ležal na gauči a s ťažkými viečkami civel na farebné geometrické vzorce monoskopu a čakal, kým sa začne ranné vysielanie. Vyzeral unavene. Nechcela som, aby ma videl, tak som sa radšej ticho vykradla preč. Pri ňom ste nikdy nevedeli, na čom ste.

Chvíľu som si predstavovala, že je v stupačke fakt zaseknutá nejaká krava a dala som jej meno, každý si zaslúži nejaké meno, a pomenovala som ju Margita. Margita je zúfalá a nemôže sa dostať von a má ľavé ucho čierne a pravé biele, je to plemeno Holstein Friesian, veľmi bežný stredoeurópsky typ, ktorý vidíte z diaľnice na každej slovenskej lúke.

Na papier priložený o okno som si obkreslila kladku a lano z bratovej učebnice fyziky. Skúsila som vypočítať potrebnú dĺžku lana, bola som odhodlaná Margitu zachrániť, nevedela som síce ako, ale dúfala som, že sa do lana možno pevne zahryzne a ja na druhom konci jednoducho vyhodím z okna extrémnu ťažkú cestovnú tašku naplnenú knihami. Taška capne na chodník a krava sa ocitne na našom poschodí. Cítila som sa vtedy ako skrytý génius, ale pravdepodobne som to len odkukala z nejakého animáku. Dúfala som, že občas fyzikálne zákony môžu prestať platiť aj v realite, keď to veľmi chcete.

Priemernú váhu kravy som si našla v encyklopédii, aj keď teraz si už nie som istá, či som ju skôr neodvodila od poníka. Jasne si pamätám hrubú knihu Encyklopédia koňov, mala 800 strán, lesklé lamino strany a veľmi nerada som ju vyťahovala z knižnice, lebo okrem toho, že bola ťažká ako kra-

va, tak som na ňu ani nedočiahla. Vždy som musela poprosiť otca alebo brata, nech mi ju podajú. Otec mi ju bez slov podal, ale brat sa zaškeril a povedal, že sa mám po ňu vyštverať sama. Keď sa po tejto bratovej rade zrútila na mňa knižnica, začal mi ju bez slov podávať aj on. Pýtala som sa ho, či by sme ju jednoducho nemohli nechať na dolnej policičke, ale len pokrútil hlavou, že otec chce mať všetko na správnom mieste a Encyklopédia koňov patrí práve hore a musí byť vedľa ostatných encyklopédií. A štvrtá zľava, ukázal na prázdne miesto medzi dvoma knihami. Pýtala som sa prečo, ale len pokrčil ramenami. A to mi malo proste asi stačiť, ale nestačilo. Keď som vyzvedala, čo by sa stalo, keby som dala knihu povedzme medzi detektívky, zobral mi encyklopédiu, otvoril náhodnú stranu a ukázal mi čierneho ťažného koňa s majestátnou srstou. Ukázal na neho prstom a povedal: „Toto si ty.“

Dlho mi trvalo pochopiť, že misiu krava v stupačke také jednoduché zrealizovať nebude a odkresliť kladku a lano nestačí. Do úvahy treba brať dĺžku a šírku lana a samozrejme, hmotnosť kravy. Fyzikálnym zákonom v učebnici som nerozumela, tak som sa na to časom vykašlala a len si ju listovala. Páčili sa mi obrázky elektrických obvodov, vyzerali nudne, ale prakticky. Na prvej strane som našla zoznam študentov, ktorí ju v priebehu rokov vlastnili, bola zažltnutá a plná somárskych rožkov. Bratov podpis som našla rýchlo, poznala som jeho rukopis, nad ičkami robil peniažky a všetky sľučky robil na pol strany, akoby bol nejaký veľký spisovateľ, ktorý rozdáva autogram fanúšikom. Často nevádzal vlastné meno, ale mená nejakých fiktívnych osôb. Niekedy to boli také nudné mená ako Jožko Bezmrkvičkov, ale niekedy sa tam dali nájsť aj skutočne chuťovky. Tu sa zrovna zapísal ako Ján Skurvený. Vedela som, že kebyže to uvidí mama, tak by mu dala zaucho, ale otec by sa podľa mňa na tom veľmi dobre pobavil, pretože podľa neho bolo skurvené všetko.

Výšku nášho bytu som zmerala vysúvacím metrom a sama som prebehla medziposchodia a zrátala, koľko schodov je medzi dvoma podlažiami. Urobila som to viackrát, pretože som si nikdy nebola istá, či som to spočítala správne a ja som ten typ, ktorý si musí urobiť ešte zo dve skúšky správnosti. Keď to bolo všetko hotové, otcovi, ktorý bol v tom čase doma, som svoj nápad na záchrannú misiu kravy zaseknutej v stupačke, odprezentovala. Musela som to robiť veľmi dôstojne, pretože otec nemal rád nepresnosti a hlavne moju rečovú vadu. Pritláčala som jazyk k spodným zubom a snažila sa tie dve osudové písmenká vyslovovať presne tak, ako sa majú. Otec ma mlčky počúval a potom povedal, že ja som vždy mala na všetko svoj rozum, ale v stupačke žiadna krava nie je. Poskytol mi láskavý argument – ako by tam prežila bez potravy tak dlho? Uznala som, že má pravdu, aj keď som pred svojimi očami stále videla zúfalú Margitu, ktorá sa chce z tesného priestoru vyslobodiť, ale nevie ako. Otec vtedy zavola domovníkovi a oznámil mu, že jeho deti sú choré už z tej stupačky a nech s tým niečo láskavo urobí.

Domovník s previnilým úsmevom obišiel všetkých osem poschodí a šestnásť bytov, vošiel na záchody a skontroloval skrinky od vodojemov. Bola som si istá, že budeme zrovna tí smoliari, ktorí sú príčinou tohoto niekoľkomesačného

psychického týrania susedov. Otec sa skrýval v obývačke, cez presklené sklo dverí, poskladané z mozaiky priesvitných úlomkov a zrn, som videla, že otec počúva každé domovníkovo slovo, aj keď sa tváril, že zrovna nie je doma. Len veľmi nerád sa stretával s inými ľuďmi, najmä susedmi a bolo mi to vždy strašne ľúto, že otec nemá rád ľudí a bojí sa ich. Keď bol doma brat, preberal tieto povinnosti on, keď bol brat na krúžku, robila som to ja a veľmi rada, pretože môj život bol nudný na skapatie a aj vidieť suseda bola veľká vec. Ale domovník si len utrel ruky do handry a pokrútil hlavou. Vraj s tým zvukom nemá náš byt nič spoločné. Ale dovolil mi pozrieť sa do stupačky, pevne ma pritom držal za bedrá. Naozaj tam žiadna Margita nebola, iba čierna dlhá nekonečná tma a trubky. Zrazu mi všetka tá moja snaha prišla márna a zbytočná. Keď domovník odchádzal, spýtala som sa ho na tú prasklinu. Najprv bolo na ňom vidno, že si nepamätá, o čom hovorím, ale potom som mu ju ukázala. Skúšobne po nej prešiel a pozrel sa na mňa, rozprával sa so mnou úplne vážne, dospelo:

„Zväčšuje sa?“

„Nie.“

„Tak sa pozrieme na to neskôr, dobre? Keď zistíme, čo je s tými stupačkami.“

Prasklina naozaj nerástla, pravidelne som ju sledovala ráno pred odchodom do školy a poobede pri príchode. Nakoniec som usúdila, že síce nie je vizuálne estetická, ale nie je nebezpečná. Ukončila svoju cestu pri zárubni do nášho bytu a viac sa nepohla. Mala som však pocit, akoby vchádzala priamo k nám. Predstavila som si, že sa neviditeľne kľukatí celou našou obývačkou, kuchyňou a detskou izbou a drží našu malú bytovú jednotku v pevnom zovretí, ktoré však hocikedy môže povoliť. Budila som sa na hromadiacu omietku v ústach a pády stropov, ktoré zabili najprv môjho brata, spiaceho na hornej posteli a potom mňa. Budila som sa na zvuk, ktorý vydávali otcove vyšmatlané papuče, keď ma v noci prišiel skontrolovať, naklonil sa tesne nado mňa a počúval ako dýcham, naprával mi popritom perinu, aby mi neofukovalo ľavé plece. Snažila som sa mu urobiť radosť a vždy som predstierala, že spím, v hlave som si počítala sekundy medzi nádychmi a výdychmi a želala si, nech odíde.

„Viem, že si hore,“ povedal mi.

Ale ja som len naďalej predstierala, bolo to ľahšie. Otec odišiel a nechal dvere našej izby pootvorené. A to som neznášala, oveľa lepšie mi bolo, keď boli zavreté.

Terapeutke som svoju nádej nechala. Nekomentovala ju, ale mňa aj tak nafúkla saponátová bublinka viny, že sklame niekoho očakávania. Čo ak som nenakreslila nič správne? Čo ak nádej nie sú zatvorené dvere? Čo ak si na nič nespomeniem? Čo ak som prázdna, nič vo mne nie je a ona to práve zistila?

Jej výraz bol nečitateľný, ale neuistovala sa: „Dvere sú pre vás nádej?“

„Áno. Ale zatvorené. Nevedela som... nevedela som ako inak.“

Nezrušene odloží môj výkres do spisu: „Presne takto. Budeme sa o tom ešte rozprávať.“

Možno áno. Keď si raz spomeniem.

Pamäť

Je zvláštne, ako spomienky slabnú. Obrusujú novými, inými, nie nevyhnutne vždy lepšími. Zmenšujú večným obmývaním v toku času, leštia od všetkých zmyslových nánosov: hmoty, tvaru, farieb a vône. Ako analógová fotografia, len v spätnom procese. Kontúry sa odsajú do vybielených plôch, tváre prestanú mať oči a pleť vysype zrno. Červené svetlo zhasne a ostane len tmavá komora a v komore pocit a v pocite prázdna šnúra so štipcami.

Pocit nepriradený k spomienke žije naďalej. Nemá začiatok a nemá ani koniec, metamorfuje do všedného dňa a pripomína sa inými spôsobmi, v činnostiach zdanlivo nesúvisiacimi – napríklad pri šúpaní vajíčok, keď tá jedna škrupina stále uniká po klzkom povrchu bielka, alebo pri vysokej borovici, ktorú máte pred prácou, alebo, vtedy asi najviac, keď sa k vám niekto prudko nakloní a chyťí vás za plece. Zrazu vás táto drobnôstka prereže ako cirkulárka. Pocitu sa nikdy nezabavíte, zvlášť toho nezaradeného, toho, ktorý so sebou nezobral nijaký obraz a zvuk, iba blúdi s vami. Pocit bez spomienky.

Vraj každá spomienka ostane časom falošná, prekrútená, subjektívna a ich realita je spochybiteľná. Myslím na to často, keď ležím v posteli a premietam si na vnútornej strane viečok svoje filmy, a poviem vám, sú tú pekne debilné filmy, stále ich v sebe mám a neviem, prečo sa ich repertoár nemení, prečo sú v mojej hlave. Myslím na to, či boli reálne a komu sa stali.

Straty medzi minulosťou a prítomnosťou

Všetko z minulosti sa časom rozpadne do bodov. Bodov, ktoré majú podobu holých viet a sú akési neživotné. Až to pichne, keď to skúšam pomenovať, vysvetliť, opísať, čo sa stalo a nejde to.

„Čo ak si to pamätám zle? Nepresne?“

Nechcem, aby moje spomienky boli nepresné. Čo ak si to už nepamätám objektívne? Mi to v škole otrepú zas o hlavu, že je to príliš čiernobiele. So spolužiakmi, scenáristami, sme hrali takú jednu hru, samozrejme, šlo to len keď to bolo online, a to hodiť shot vždy, keď padnú slová čiernobiele, konflikt, kde-jedrám?, šejker a ploché jak sviňa. Do konca prednášky sme boli všetci už nadržaní a bolo nám veselo, aj keď sme vedeli, že nás čaká pred odovzdaním ďalšej verzie scenára jedno mentálne zrútenie a jedno chlastanie na intrákoch, na mliečnom skle chodieb sa budú odrážať naše tieň, prečo my píšeme, keď to už nenávidíme, kokos, ja už nechcem písať, neznášam to. So spolužiakom si vtedy dáme sľub, že raz vytvoríme film a pozor, bude bez konfliktu, postavy nebudú mať motivácie, ale hlavne – všetci sa tam budú proste mať radi a budú k sebe dobrí. Lenže ešte v ten semester spravím zo svojho filmového hrdinu kripla a spolužiak nechá tú svoju znásilniť. Proste si nevieme pomôcť.

Terapeutka ma vráti zas do prítomnosti. Občas s tým mám problém.

„Tak to nebude úplne presné, kto si pamätá všetko presne? Ani ja si nepamätám, čo mala moja dcéra včera oblečené. Asi pásikavé tričko, ale mohlo

to byť aj niečo iné.“

Veď to. Mohlo to byť aj niečo iné.

Čo ak

Čo *ak* si dávam na raňajky každý deň. Niekedy ho nalejem do šálky a vrecúško s nitkou *možno by som mala* sa utopí v horúcej vode. Čo ak si viem natrieť na chleba, kreker, rannú cestu električkou, svojho frajera a vlastne na celý svoj život, pretože pre mňa to tak ostalo. Mne to tak ostalo. Nedokončiť každú vetu bodkou, ale čoak. No čo ak a zneguj si tým celú vetu, situáciu a pamäť. Všetchno to je úplný teror.

Magdaléna Martišková

Vlastná literárna tvorba: Próza 3. miesto

... letné terasy bývajú väčšinou sťahovavé

Šumenie fontány za kostolom súperilo s kvapkami dopadajúcimi na fóliovú strechu letnej terasy. Zatažkávajúca skúška. Ešte hodina intenzívneho ležaku a čašníci vyzbrojení portvišom, držiak ho za rúčku, natrčeným ako kópia dohora, budú s námahou dvíhať preliačené oblíny a spúšťať vodopády nazbieranej vody mimo pre zákazníkov vyhradeného priestoru na sedenie. Aj tak ich pri tom manévri celých ošpliechajú. Daň za sedenie vonku. Uprostred námestia. Prirážka v cene.

Mechanicky kývala rúčkou nového kočíka zaparkovaného vedľa jej plastovej tonetky, nohy pri členkoch prekrížené, odložené elegantne trochu bokom, pohľad upretý kdesi von medzi kvapky. Líca mala ešte stále počmárané mokrými prúžkami pramienkov vlasov. Nedobehli pod strechu včas. Mali toho veľa, čo potrebovalo rýchlo skryť.

Chvíľu ju pozoroval v tomto pokojnom, takmer podriemkavajúcom móde, ale všimnúť si husiu kožu na holých ramenách, pohrabal sa v jednej z tašiek, ktorými bol pod stolíkom obložený a vydoloval z nej šatku, v ktorej včera priniesla malého a dnes zas vyniesla von, kým nekúpili kočík.

- Ďakujem... - pridržala si jeho ruky na pleciach, čo jej zahaľoval a priložila k jednej z nich stále mokré líce. - Pre malého trochu zabúdam na seba... - ospravedlnila svoju únavu.

- Ja nezabúdam. Ani trochu... - roznežnil sa slovne, ale predstavil si tú hrôzu, keď mu nachladne, bude prskať, soplíť a všetko okolo toho, ako v časoch jej alergií, čo ju vytáčali do nepričetnosti z bezmocnosti ich ovládať a on sa mohol len mlčky prizerať, aj to len vtedy, keď vyhodnotila svoju tvár, ako pozerania hodnú. Jedine to horúce telo by prijal, ak by ono prijalo to jeho. Prihorúce sny. Na terase. na pretrase budú neskôr. Už sa na to chystal. Už pár...rokov.

- Tu sú vaše horúce maliny, ale upozorňujem dopredu, že je v nich trochu toho alkoholu, ako recept káže, neviem, či ste si to takto priali... - pozrela na ženu vedľa kočíka úslužná postaršia čašníčka.

Zdvihla hlavu, usmiala sa.

- Nebojte sa, som zodpovedná matka. Nekoším. Žiaľ, nevyšlo to... - trochu sklamane nazrela do kočíka, kde spokojne odľukovalo dieťa.

- To je mi ľúto, ale poviem vám, vám nemusí byť. Nemáte vôbec, čo banovať. Nie je to zas žiadna slasť, ako sa nám snažia všade vsúkavať do hláv. Mne prvý syn tak dokmásal bradavky, až som chytila zápal. Tá bolesť. Prsíka som mala naliata ako balóny, tiekol z nich taký sliz mazľavý, páliło to, bolelo ako šľak a malý to nechcel piť... A viete, čo mi odporučila lekárka? Že najlepšie bude, ak to malý celé vyťahá. Tak som mu nedala umelé mlie-

ko, ani čaju, nechala som, nech ťahá. Si hladný, ťahaj! A ten chudák ťahááál, pištal, plul, lebo to bol hnis, ten zápal, to nechutilo asi bohvieako. Viem presne ako to chutilo, som si vytiahla prs k ústam a cucla si, nikdy viac! A mňa to bolelóóó, až mi slzy tiekli od tej bolesti... Ale zabralo to. Predstavte si! Vytiahol mi ten zápal z tela. Potom už bolo dobre. Cha! Až kým mu nevyšli zuby. Dohryzené bradavky sú aká bolesť?! Nikdy viac! Buďte rada, že sa tomu vyhnute. Ani prsníky vám nepoovísajú ako mne. – vyplá sa, ale z plnej podprsenky pod vskutku napnutou blúzkou nebolo vidno, v akom sú stave.

Mykalo jej ústami, súcitne jej prikyvovala, on hľadel s hrôzou na ženu s jej príšernými spomienkami. Radšej siahol po horúcom nápoji. Prvý hlt mu chutil... ako hnis. S nechutou ho položil späť na tanierik, nech sa tam odparuje bez návštevy jeho úst.

Radšej sa pozeral na ňu, ako s prižmúrenými očami naberá do nozdier vôňu malín a asi rumu a usmieva sa pri tom.

- Zvážnel si. – nahla sa viac k nemu. – Predstavoval si si ma s prsiami pod pupok? Aj to raz bude, telo a starnutie sú predsa prirodzené. – štrngla si s jeho pohárom a schuti nabrala nápoj do úst, až sa jej v lícach urobili bubliny ako škrečkovi.

- Človek obviní druhého len z toho, čoho je sám schopný. – vrátil jej aj s úrokmi štrngnutie, ale neodpísal si. Prešla ho chuť na čokoľvek tekuté po tých strašidelných storkách o kojení. – Ty si ma predstavuješ ako? O pár rokov? Respektíve, si zhrozená, ako vyzerám teraz, po tom, čo si ma roky nevidela? – vypol sa, ale sebavedomie ho opúšťalo rýchlejšie ako unikala para z čaju.

Zošpúlila pery a zamračila sa, aby ho trochu naštvála. Aj sa zatvárala, že si ho premeriava od hlavy po... pás, lebo zvyšok bol schovaný pod malým stolíkom. Dvihla kútik úst.

Zobral ho osobne a bol ochotný aj vypiť tú prečarovanú žbrndu. Skúsil sa ku nej natiahnuť a odchytiť si jej dlaň. Pôjde na ňu pomaly, kým...

Nenápadne si ju uvoľnila sama, siahla po jeho nápoji a vypila mu ho. Do dna.

- Asi sa pocikám! – doložila romanticky, odgrgla si, ospravedlnila sa žmurknutím a vykročila hľadať toalety.

Sledoval, ako si šatkou márne pokrýva hlavu, balansujúc ňou ako krídlami rožala a uteká na druhú stranu ulice, preskakujúc iba každú druhú mláku. Terasy nemávajú vlastné wecká. Aj táto sídlila vedľa verejných toaliet a tie boli pomerne blízko. Ale v daždi... – nekonečne ďaleko.

- To som zvedavý, do čoho si ťa poutieram... – povzdychol polohlasom.

- Vzadu máme staré použité obrusy, ak chcete, jeden vám požičiam. – vy-počuła si ho čašníčka a podľa hesla: „Náš zákazník, náš pán“ sa aj ponúkla, nalievajúc zvrchu spenené mlieko do nápoja nejakému zákazníkovi. Mlieko niééé...

- Inak, tie wecká tam nefungujú, toto leto nám primátorka schválila vlastnú latríčku, je tam vzadu nalepená. –

Zo zastávky vedľa verejných toaliet spomalene štartovala miestna hromadná. Šatkou zvnútra pretierala sklo a usmievala sa smerom k terase.

Skúsil sa na ňu tiež usmiať, ale nevydalo. Kočík sa rozhojdal. Aj rozplakal.

... staničné minútky a iné trasy do postele

Osobné vlaky sú také neosobné. Sedíte síce rovno oproti sebe, ale v tom lepšom prípade zízate von oknom, v tom druhom do uličky a o kus ďalej zas von oknom. Len nie pohľad oproti. Zásadne nie dívať sa na človeka, čo sedí oproti vám. Napriek tomu si ho obzerala. Už dobrú hodinu, ak nie viac. Keď nie priamo, tak v odraze skla, do ktorého čučal. To bolo nenápadnejšie. Stále čakala, že začne nejaký ten rozhovor, najlepšie inteligentný, nezáväzný a o niečom, čo by ich mohlo prípadne spájať. No, daj, čo také?! A sme doma! Nie, nie sme, ešte najmenej raz toľko kilometrov. Mlčania. A konšpiratívne otázky ku konštatovaniu: Všade dobre, doma najlepšie. Mlčať.

Tušil to, cítil, vedel, že si ho obzerá, ale nedovolil si protirečiť a bol rád, že nemôže čítať jej myšlienky. A ona jeho. Ak mladí myslia na sex každých 6 sekúnd, malo by to byť najmenej 9000-krát za deň. On už nie je mladý. Pochyboval, že jej hlavou sem-tam preletí aj zopár superlatívov, prípadne aspoň neutrálnych hodnotení. Tých pár hodín na konečnú to predsa vydrží. Je chlap. Možno aj čaká, že sa jej prihovori a bude viesť nezáväznú komunikáciu. Lenže ako viesť nezáväznú, keď ste zviazaný a doma čaká ešte jeden záväzok?! Vlastne tri, lebo kedysi mladý bol. A nemyslel, keď myslel. Prekérna situácia.

Konečne na ňu pozrel.

Strhla sa. Nečakala to. Už-už zareagovala, keď tu...

- Ospravedlňujem sa, ale mám tu miestenku, ak dovoľíte, - prihovoril sa vzduchu nad jeho hlavou muž a vykladal svoj kufrík hore na miesto pre batožinu. Trvalo mu to, lebo miesto, ktoré si vybral, najskôr čímisi dezinfikoval. Páchlo to sterilitou. Dôkladne popretieral vlhčenou vreckovkou, potom ďalšou. preventívne proces zopakoval. Na druhý pohľad... komuniták. Pohrdavo urobil „pch“ smerom hore. Ale tak, aby ho nevidela. No, super, podlo mu, teraz som ja zavadzadlom! To euro za miestenku som asi mal investovať. Vyfunel nechotne, vysúkal sa od okienka prekračujúc nohy inému mladíkovi, čo niečo aktívne hľadal v tablete. A teraz pozor: voľné miesto je vedľa nej alebo... nikde v blízkosti, kde by na seba videli. Konečne ju bude mať po boku! A ktovie, konečne sa s ňou aj vyspí. Ak zaspia obaja... Domov je ďaleká cesta. Nevyspytateľná, kolísavá, kľopotavá, opieravá, dotýkavá. Vo vlaku veľa ľudí zaspí... aj sa vyspí.

- Smiem si prisadnúť? - usmial sa na ňu smelo a čakal, že odloží svoju tašku z jediného voľného miesta široko-ďaleko. A jemu sa splnia práve vyliahnuté sny.

Nemala sa k činu. Už usadený chlapík oproti ale hej. Zbadal jej rozpaky a skúsil diplomaticky situáciu svojsky poriešiť, síce vykonštruovaným príbehom, ale šlo mu to celkom dobre.

- Prepáčte, pane, nechcem vás uraziť, ale to miesto, ako vidíte tu hore, - ukázal na lištu nad sedadlami s pozastrovanými papierikmi v plexiskle, ktoré trochu pretrel ešte nevyhodným kapesníkom, - je tiež zarezerované miestenkou. Moja priateľka o chvíľu príde, šla si len kúpiť niečo na pitie do staničného bufetu, - skoro žmurkol na ňu, či ocení jeho snahu ju vyslobodiť od iste nechceného spolusediaceho. Zarasteného, nevyspatého, bezďákojdného.

„Spolusediaci“ zagánil na celé osadenstvo štvorky. Dvihla a zas spustila

ramená. Ona za nič nemôže. Mladík s tabletom natiahol nohy, kým môže, potom tu bude pod stolom tlačienica. Muž, čo ho taktne, všetka česť, odpálkoval, vyložil na stolík drahú minerálku v skle a čuduj sa svete, knihu, namiesto mobilu. Musel vycúvať. Silná konkurencia. Navoňaná, vyholená, chrumková viac ako teplé... rožky.

Krížom oproti jedno miesto ešte predsa len bolo. Pri nejakých dôchodcoch, čo si tu robili piknik, herné kasíno a diskusný politický klub v jednom na miniatúrnom stolíku dvadsaťkrát tridsať centimetrov. Odkráčal k nim. S hrdo dvihnutou hlavou ohrdnutého rytiera. Prijali ho a ponúkli kolieskom klobásky a štamperlíčkom domovinky. Ixol oboje. Analgetikum aj zapitie. S prajným ujom v staromódnom obleku, ako stvorenom na cestu do hlavného mesta, kávu na stanici a cestu späť najbližším spojom, si dokonca vymenil miesto, takže, hurá, opäť môže na neho zízať, ak bude chcieť. A on na ňu.

- Tieto vlakové typy stratených existencií sú ako ploštice. Budú sa na vás lepiť, dotieravo a slizko, podotýkam, vyžadovať si pozornosť, akoby ste akurát práve na neho bola bývala čakala a bola akurát tak na neho zvedavá. Bol by chcel iste konverzovať, iste nie na úrovni, to už podľa vonkajšieho vzhľadu človek vycíti... - šepkal priveľmi nahlas chlapík s miestenkou hmýriaci sa oproti a utieral si vlhčeným obrúskom najskôr ruky, prst po prste, potom nadvihol knižku s nápojom a pretrel aj stolík. Na okamih zmizol. Pod ním. Pretieral si špičky topánok. Praktický muž, pomyslela si. Keby má, kde cúvať, aj to urobí. Sedadlo však nepustí.

Z nástupišťa za ozval rozhlas, gong a nejakých pár tónov, bolo počuť pribuchovanie dvier na vagónoch. Vzala si tašku zo sedadla na kolená. Príde predsa nejaká "priateľka" s miestenkou.

- Ak dovoľíte, ja vám vašu batožinu veľmi rád vyložím na miesto, kam patrí, - natiahol sa za ňou priateľ s miestenkou - vedľa môjho kufra je ešte kúsoček voľného miesta. Aj vám ho pretriem, - zamával šedastou vreckovkou.

A jéje. Ruky, stolík, topánky... čert to ber, tú tašku operie. Zviazala na nej dlhé uši a podala mu ju. Mrkla jeho smerom. Dožúval druhé analgetikum, tentoraz bez zapitia. Vidiš, teba to ani len nenapadlo, byť úslužný. Spôsobne našpúlila pery, preložila nohu cez nohu a pokývnutím hlavy poďakovala chlapovi s miestenkou, čo ju obsluhoval.

Dvihol kútik úst, tretiu na novinách nakrájanú tabletku z prasiatka odmietol. Dostal namiesto nej zopár kariet. Musel sa sústrediť.

- Asi necestujete ďaleko, však? Vyzerá to skôr len na taký výlet, takto koncom týždňa, však? Tu v okolí je zopár miest, čo sa oplatia vidieť. Viete koľko zabudnutých starých majerov a zemianskych usadlostí v tejto lokalite majú? Žiadnu! Ha-ha! To som vás dostal, že?! - zasmial sa na vlastnom trápnom vtipe. - Ale hore, pod horami, pár hodín cesty vlakom z tejto zastávky, tam si milovník histórie musí bahniť, - zasní sa.

- Áno, to musí... - pritakala nahlas spomenúc si na otca a pozrela bokom krížom do náprotivnej štvorky.

Práve čosi vyhadzoval, prihadzoval a presúval drobáky z jednej kôpky na druhú. Ale, pán je aj gambler...

Počul jedného aj druhého. Počul aj iróniu v jej hlase. Žmurkol na ňu. Veď práve vyhral kolo. A nie jedno. Nabral odvahy, vstal, zasúkal košeľu

do riflí, odhodlaný vrátiť sa na miesto. Odmietol klobásku, špamperlíček aj nové karty. Heglo ním. Vypúliť oči. Ako tak vidí, kto sa ošiva pri jej štvorke a uchádza sa o posledné voľné miestečko. Jeho miestečko! Chlapík, čo tam stojí a funí, musí mať okolo dvesto kíľ čistej váhy a ďalšie naobliekané. Chudák. Pracovné neónové prešiváky tak veľmi deformujú postavu. A v gatiach na traky nevyzerajú dobre ani batolátá. Dupačky dávno vyšli z módy, alebo, ako tak pozerá, prešli do módy v oblasti stavebníctva. Plus niekoľko bagiet a zopár plechoviek piva v náručí, pletená čiapka s nášivkou firmy a prilba, elegantne posunutá na ľavé uško, ktorej jeho vedúci vôbec neodhadol číslo. Uškrnul sa. Šarmantná „priateľka s miestenkou“ muža, čo ho vyšachoval z miesta, sa práve vrátila zo staničného bufetu s minerálôčkou. Spotená, zadýchaná a spokojná, že sa jej ušlo miesto v preplnenom vlaku aj bez miestenky. Staré rezervačky práve vyzbierala sprievodkyňa. Karma je zdarma. Sadol si. Klobáska, zapíť, ale aj múčnik – kus tatranky, karty.

Bolo mu jej ľúto. Trochu. Muž sa usadil, ako sliepka v klonke, pomrvil sa, akoby sedadlo bolo z plastelíny a malo sa prispôbiť telu. Stiahla nohy, čo najviac k sebe a seba k oknu. Bude problém aj s nadychovaním sa. Už nemohol zísť jej smerom. Výhľad končil v rozkroku chlapíka s olovrantom v náručí, čo predelený prešivaním, držiace pri tomto napnutí len silou vôle, vyzeral ako detský riľka. Fúj! Čo sú toto za asociácie?! Striasol sa a hodil na stôl zvyšné karty. Zas vyhral.

- A čo taká utiahnutá, slečinka? Nedajú si so mnou pivečko? Vraj je to dobré na cecíky. Rastú po ňom... – vytasil hrud', na ktorej traky odsúvali tukové prsia takmer pod jeho pazuchy aj niekoľko posledných zubov prajný pán po jej lavici a roztriasol svoje kilá.

- Boli by ste taký láskavý a neobťažovali... moju snúbenicu?! – stopol ho chlapík s miestenkou vyťahujúci ďalšiu vlhčenú vreckovku. Otvárané, teplom syčiace pivo zaffkalo všetko a všetkých. – Utri sa, ... Lucinka, - vymyslel fiktívny snúbenec, fiktívnej snúbenke meno. Nech žijú gavalieri s vreckovkami. Ale za vlastné!

- Šak sa to, neondej, aj tebe by som ponúkol, mladý páňko. Ale vkus máš, to sa musí nechať. Teda, škoda, že to musím nechať. Ja by som ti ju zbalil. Na mňa baby letia. Škoda, že je Lucinka už zadaná. Bábika je to. Fajnovučká. Hotová tá ...jak sa to len volá tá kočka? Z avendžerov... Chris Hemsworth...ová?! Joj, ja by som vedel, ako na ňu... a šak sa nemrač, ja v dobrom, šak som ti jej aj polichotil. Hádam nie je taká netýkavka?! Jak ty... Trošku srandy, dievča, no nie? Ty rozumieš srande, či?! Ja som už raz taká veselá kopa... – rozrehnil sa, roznatriasal, bol ho celý vagón. – Šak povedz mladý? Tebe sa také páčia? Vy len do tých sprostých mobilov čučíte a krásnu babu neviete oceniť! – poklopkal chalanovi oproti po tablete. A nechtiac mu ho vypol.

Ten vystrelil, vytiahol slúchadlá z uší a zmätene sa obzeral po osadenstve, ktoré doteraz vôbec neregistroval.

- Nechytaj, prepotíš! – osopil sa na klopača, napchal slúchadlá späť do uší, otočil šiltovku, stiahol sa nižšie a tvár skryl za tabletom. Trochu mu tým ešte viac zabránil vo výhľade na ňu, strčenú už takmer za záclonou.

Bolomu jej ľúto. Trochu viac. Ale ako jej pomôcť proti toľkým nápadníkom? A práve teraz, keď vyhráva. A smrdí po klobáske a po domácej. Ako asi smrdí

ten vedľa nej? A ten oproti? Nie, ten má na všetko vlhčené vreckovôčky.

Vlak sa blížil do ďalšej a ďalšej stanice. Trvalo mu, kým sa rozhybal. S toľkými vyhratými drobákmi vo vreckách. Ospravedlnil sa spoluhráčom. Poprial, nech sa ešte dlho nerúbe v ich lese, čo nepochopili. Vstal. S úsmevom sa vypoľ pred štvorkou, v ktorej sedela.

- Prepáčte, páni, vaša Lucinka Hemsworthová bude práve vystupovať. Ako jej právoplatný manžel, sa budem tváriť, že som nič z vašich impertinentností nepočul. Ďakujem za pomoc s vykladaním jej tašky aj vám za lichôtku, ale mne sa jej prsia páčia presne také, aké sú... tak akurát do ruky, - natiahol ju k nej, aby ju z toho osieho hniezda vylovil.

V šoku mu ruku bez slova podala aj stisla.

Vystupovali skoro do tmy. Odmietala si pripustiť, že nielen tej, čo súvisí so striedaním dňa a noci. Teda nič spoločné so „striedaním partnerov“. Ani to si nepripúšťala.

Ošíval sa. Akoby niečo hľadal. Vo vreckách mal drobáky z výhier vo vlaku, ale bolo jej jasné, že na pozvanie niekam, prípadne na taxík to stačiť nebude. Mohla to predpokladať.

- Asi zavolám domov, či by ma neprišli zobrať... domov, - ozvala sa útržkovite, kým sa hrabala v taške v márnom úsilí vyloviť z nej mobil. - Mobil! - vytiahla zhrozenú tvár z rozhrabanej tašky.

- Vybitý? -

- Zabudnutý! -

- A to je dobre alebo zle?! - zatiahol trochu ironicky. V duchu si gratuloval k okamžitej výhre. Čo lepšie ho mohlo postretnúť, ako možnosť pomáhať jej ďalej.

- Na stanici som ho ešte mala! Takže...v tom prípade nemôže byť teda zabudnutý, ale...stratený, alebo... asi...akôr... ukradnutý! - zhrozila sa.

Bolo mu ukradnuté, že bol ukradnutý, nič lepšie sa ani stať nemohlo. Ešte lepšie, ako prvý variant. Keď sa darí, tak sa darí! Len sa preboha nezačni usmievať, to by si pohnojil.

- ... ani... peňaženka... ani mobil... nemám nič! Mala som tam doklady, všetky kontakty! - hrabala sa čoraz zúrivejšie a čoraz márnejšie.

- Tipoval by som toho „vreckovkového gavaliera“, čo ti vykladal tašku do batožinového priestoru. Pridlho ju vykladal, utieral miestečko, kam ju dá... - díval sa na jej bezmocnosť a prišlo mu to ľúto. Je to tak na objatie a pomojkanie, ale... - Nahlásime to staničnej polícii, ale, vlak je dávno preč, obávam sa, že tie veci sú pre vás stratené. Je mi to ľúto, slečna, - iba natiahol ruku a spustil jej ju po ramene. Necukla. - Mrzí ma to... - skúsil zopakovať pohyb, ale už sa nedalo. Už mu to nedovolila.

- Nie som slečna. Som pani. -

Kristián Vrábel

Vlastná literárna tvorba: Próza 3. miesto

... staničné minútky a iné trasy do postele

Na svoje ospravedlnenie uvádzam, že tieto zápisky vznikajú pod náporom neopísateľnej hrôzy, vyvolanej udalosťami uplynulých hodín. Sedím za písacím stolom v najtmavšom rohu mojej izby a za mojím chrbtom sa nenachádza nič, len holé steny. Po príchode do bytu som stôl aj stoličku otočil smerom ku vchodovým dverám, aby som akýkoľvek pokus o vniknutie mohol okamžite spozorovať a patrične reagovať. Avšak som si vedomý faktu, že hocijaká reakcia by bola len zúfalým pokusom o zvrátenie neodvratiteľného. Plazivý strach a všadeprítomná paranoja paralyzujú moje telo v takej miere, že nedokážem plynulo uvažovať nad obrazmi, ktorých som bol dnes svedkom a ktoré mi boli sprostredkované. Pokúsim sa zhrnúť dnešný deň čo najpresnejšie a v prvom rade čo najstručnejšie, pretože ak sú moje tušenia aspoň do istej miery pravdivé, nezostáva mi veľa času.

Dnes v skorých ranných hodinách som obdržal telefonát od svojho starého priateľa z univerzity, magistra Suchánka. Svojho spolužiaka som nevidel od promócií, a tak ma mierne zaskočila známa farba hlasu, ozývajúca sa slúchadlom. Prekvapený som bol natoľko, že až kým sa môj priateľ dostatočne neuvoľnil a nerozrozprával, netušil som, s ktorým z mojich univerzitných druhov mám tú česť. Po úvodných formalitách prešiel magister Suchánek k podstate jeho telefonátu a na tóne, s akým pomaly odhaľoval informáciu po informácii, som vytušil, že je v núdzi. Zveril sa mi, že posledné dni preňho nie sú ľahkým obdobím a po strate milovanej manželky nadobúda pocit, že stráca pôdu pod nohami. Podľa jeho vlastných slov sa ho s určitosťou zmocňuje šialenstvo, zakorenené v prebývaní v útrobach obrovského a prázdneho bytu. A taktiež ho údajne po nociach desia zvuky manželkinho smiechu, prichádzajúce cez okno z ľudoprázdnej ulice až do spálne. Po jeho poslednej vete sa mojím telom prehnala ľadová búrka a na malú chvíľu som ucítil každúčký chlípok na svojej pokožke. Sám som po tragickej strate lásky v mladom veku trpel nevysvetliteľnými záchvatmi úzkosti, a tak som starému priateľovi prisľúbil, že okamžite po položení slúchadla nasadnem do električky a vydám sa jeho smerom.

Adresu magistra Suchánka som si počas telefonátu zapísal na malý útržok papiera a podľa neho som sa po asi polhodinovej ceste električkou a pár minútach chôdze nachádzal priamo pred dverami od jeho bytu. Zaklopal som a čakal. Počul som, ako môj hostiteľ opatrným krokom prichádza ku dverám a na základe lúču svetla, prechádzajúceho cez priezor, som vytušil, že ma dlhší čas pozoruje. Po odomknutí, čo z odposluchu znelo ako viacero bezpečnostných zámkov, magister Suchánek dvere otvoril a ja som mal možnosť zhliaďnuť akýsi bezkrvný a vysatý príznak, vydávajúci sa za môjho starého priateľa. Široký, no neúprimný úsmev nedokázal zakamuflovať obrovské kruhy pod očami a spad-

nuté líca na jeho tvári. Vek nie je k nikomu z nás zhovievavý, no pri pohľade na magistra Suchánka som vytušil, že v tomto prípade vek nie je jediným nepriateľom. Zhováral som sa s mŕtvolou, jednou nohou vyčnievajúcou z truhly.

Môj hostiteľ ma usadil v obývacej miestnosti, asi dvakrát väčšej než je tá moja, a ponúkol mi kávu alebo čierny čaj. Zdvorilo som odmietol oboje, keď som si všimol, koľká hromada špinavého riadu sa nachádza na kuchynskej linke. To nebolo všetko. Sedacia súprava a malý konferenčný stolík v obývacej miestnosti sa doslova hemžili kúdoľmi prachu. Pochopil som, že priateľ v rannom telefonáte zrejme nepreháňal. Posadil sa pred mňa a uprel mojím smerom pohľad tých prázdnych, čiernych očí, pohľad tak odpudivý, že som sa pristihol, ako mu neúmyselne uhýbam a radšej pozorujem kúdoľy prachu, poletujúce po stolíku pred mnou. Magister Suchánek len ticho sedel a nervózne sa hmýril na mieste, no tušil som, že jeho najbližšie slová už budú viesť priamo k veci. A tak to aj bolo. Môj starý priateľ sa mi zdôveril so strašlivým terorom z uplynulej noci, ktorého predstava ma teraz núti neustále pozeráť na kľučku vchodových dverí a badať na nej čo i len maličký a neprirodzený pohyb. Zážitok tak odporný, že pri spomienke na jeho sprostredkovanie mám chuť od hrôzy naplno vrieskať na steny svojho bytu, hoci viem, že by z môjho hrdla vyletel ledva počuteľný piskot. Pokúsim sa vám tento zážitok čo najvernejšie zreprodukovať a nevynechať jediný detail. Toto sú slová magistra Suchánka z dnešného dopoludnia.

Večer asi okolo pol desiatej som si uvaril čierny čaj. Mám to tak rád a hoci po ňom dlhšie zaspávam, nerobí mi to problém. Lekár mi povedal, vraj pitie čierneho čaju má pozitívne účinky na činnosť srdca, a tak som si z toho spravil užitočný zvyk. Navyše potom, čo moja Tonka odišla pre problémy so srdcom, povedal som si, že by si aj sama želala, aby som ho pil. Posledné dni si však nie som istý tým, čo by si moja Tonka želala. Alebo tým, čo si ŽELÁ.

Kvôli čiernemu čaju som bol hore ešte o polnoci. Rádio bolo už vypnuté, nemám rád tú hudbu, čo hrajú po polnoci, a tak v mojom byte panovalo hrobové ticho. To je práve čas, kedy ju počujem. Znenazdajky, keď si už sám sebe nahováram, že včera to bol azda len sen, počujem ju znovu, jej smiech, prebíja akýkoľvek zvuk na ulici a zakráda sa až do mojej postele. Počujem, ako sa smeje, až nevládze dýchať, odkašle si a smeje sa znova. Nikdy som však nevstal a nešiel sa pozrieť von oknom. Nikdy. Až včera.

Približne v tomto momente sa môj hostiteľ zasunul hlbšie do kresla a zakuklil svoje torzo pevnejšie do štrikovaného svetra, akoby sa ho náhle zmocnil chlad.

Bola to ona. Moja nebohá Tonka stála uprostred ulice vo svojej nočnej košeli a smiala sa, až ju šlo roztrhnúť. Pýtam sa jej, „Tonka, prečo nespíš? Zobudíš našich susedov. Veď ich máš rada, nechaj ich spať.“ Ale ona mi neodpovedala, len sa ďalej rehotala a pozerala sa do okna, v ktorom som stál. Nedalo mi to, a tak som si cez pyžamo prehodil kabát a vybral som sa von. Nebál som sa, veď to bola moja Tonka, no ten smiech ma znepokojil natoľko, že som azda zabudol zatvoriť dvere a v byte som nechal rozsvietené. Ach, ja starý somár!

Magister Suchánek si položil tvár do dlaní a miestnosťou sa ozval tlmený vzlykot. Ja, opantaný hrôzou, bez slova som čakal na pokračovanie tohto mátožného zážitku.

Vyšiel som na cestu. Nebál som sa, v tom čase už našou ulicou neprechádzajú

žiadne vozidlá, a ak aj, všimol by som si ho na kilometer. Počas cesty dolu schodmi som si ani neuvedomil, že smiech mojej Tonky sa zmenil. Ulicou sa už neozyval ten hlasitý rehot, ale plač mojej ženy. Naďalej stála uprostred tej cesty, teraz otočená chrbtom ku mne s tvárou ukrytou v dlaniach. Nariekala, akoby ju na šibenicu brali. „Tonka, čo sa stalo? Vari ti už nie je lepšie?“ spýtal som sa, keď som stál od nej azda len na dva kroky. V tom sa otočila na mňa a povedala tie slová. Nezabudnem na ne do smrti.

Ak som doposiaľ niekde pochybil v prepise komunikácie s magistrom Suchánkom, s určitosťou môžem zaručiť, že sa to netýka nasledovnej pasáže. Zaryl sa mi do pamäti tak hlboko, že niet možné pre mňa ju v tomto živote spliesť.

„Ty starý somár! Pustil si ho dnu! Naletel si mu! Pustil si ho dnu, veď pozri!“ A ukázala prstom na oblok, v ktorom som stál, keď som sa s ňou len pred chvíľou zhováral. Keďže som nechal zasvietené, videl som len siluetu. Vysokého chlapa v mojom okne, v kabáte a v klobúku. Nehýbal sa, len civel na mňa a moju ženu. Tonka bola už preč, keď som sa pozrel jej smerom, a tak som sa rýchlo vrátil do svojho bytu.

Zachvátila ma paranoja a nepokoj, zmocnili sa ma v tom momente a neopustili moje údy a svaly doposiaľ. Poobzeral som sa po byte svojho hostiteľa, akoby som naivne hľadal nočného návštevníka na miestach, kde sa len pred pár hodinami údajne nachádzal.

Nebolo tu nikoho. Dvere som zamkol a pre istotu som pred ne posunul aj drevenú lavičku, na ktorej sa prezúvali hostia, keď ešte ku mne niekto chodil. Ako som povedal, nebol tu už nik, ale ráno-

Nemohli ma oči klamať, nehrala sa so mnou moja predstavivosť, zmietajúca sa v okovách hororu. To, čo som videl, sa neodohralo pred mojimi očami ako výsledok obrovského zdesenia z príbehu svojho starého priateľa. Bol to malý pozdrav zo sveta mimo nášho chápania, zo sveta plného bolesti a zverstva, kam by nemal za života nazrieť žiaden smrteľník. Než magister Suchánek dokončil poslednú vetu svojho ohavného zážitku, v jeho tvári som to uvidel. Na menej ako zlomok sekundy, na úsek času, ktorý ľudskými prostriedkami nemožno zmerať, som v jeho tvári videl tvár nočného návštevníka. Ako malý pozdrav...

Byt svojho hostiteľa som opustil prakticky okamžite a bez pokusu o akékoľvek ospravedlnenie svojho chovania. V momente, ako som sa starému priateľovi otočil chrbtom, neobzrel som sa už späť, ba ani z ulice som nenazrel do jeho okna, aby som sa presvedčil, či v ňom stojí a pozoruje ma odchádzať. Tušil som, že tomu tak je. Cestou v električke som čítal noviny, ktoré som vzal ráno zo svojho nočného stolíka a vložil si ich do aktovky. Nedokázal som prečítať jediné slovo, no napriek tomu som nespustil z nich oči. Predstieral som to, aby som nemusel nazrieť do tváre žiadneho zo svojich spolucestujúcich, pretože ako v akejsi nočnej more som tušil, že v tom momente by sa obrátili priamo na mňa a v ich výrazoch by som na ten najkratší moment zočil bytosť, ktorá v noci posadla môjho spolužiaka. Niet mu už pomoci. A každým krokom, ako som sa blížil ku dverám svojho bytu, som cítil, že pomoci čoskoro nebude ani mne. Prítomnosť cudzích rúk a dlhých tenkých prstov na mojich ramenách ma privádzala do šialenstva. Neustále som cítil potrebu pozrieť sa vzad, no tušil som, že to nesmiem spraviť skôr, než zatvorím a zamknem dvere od svojho bytu.

Teraz sedím za písacím stolom a po každom napísanom slove pozorujem kľučku na dverách, aby som zbadal aj ten najmenší pohyb.

Vonku sa už zotmelo. Veľmi sa bojím. Nedokážem ani len uvažovať triezvo
a keď si predstavím, že...

Preboha.

Niektó klope na dvere.

Zvonku sa ozýva hlas magistra Suchánka.

Tomáš Košárek

Vlastná literárna tvorba: Próza Čestné uznanie

HOLANDSKO alebo trauma na deväť písmen

H ako trh, ale odzadu

To, že v tejto krajine je skoro všetko funkčné, ťa znepokojuje. Prechádzaš sa centrom, od Grote Marktu odbočíš doľava a už onedlho ťa zasiahne škrekot čajok, obletujúcich stánok s údenými haringami. Z vône rybiny ťa letmo napne, ale pokračuješ a zvyšok zážitku je veľmi príjemný. Kupuješ si supermangá so supercenou, 2 kusy za obyčajné euro!, pozastavuješ sa pri sladkých zemiakoch a neohrdneš ani nad zľavnenými malinami. "Toto by mohlo fungovať aj u nás," prebehne ti hlavou, a potom ňou pokýveš. Nevieš si predstaviť holandské čajky, ba ani vysmiatych predajcov papriky v slovenskom šate. Tendencia mračiť sa je na Slovensku železná košeľa. "Your change, please." Precitneš. Myšlienky na domovinu sa v tvojej mysli zaseknú ako páska v písacom stroji. "Ja, dankjewel!" Poďakuješ jednou z troch naučených holandských fráz a odkráčaš v smere lúčov zapadajúceho slnka.

O ako (Občasná) Osamelosť

Nič ti nie je prvé dva dni a ani tretí. Spíš dobre, dnes si s vašimi nevoláte. Clivota príde až na deň štvrtý, samota na teba dolahne v supermarkete pri regáli so zľavnenými produktami. Pri holandskej majonéze si spomenieš, ako veľmi ti chýba tatárska omáčka. Vtedy to začne. Chýbanie triviálnych vecí: somarín a maličností, marhuľová kofola, kyselé žízaly a vyprážený syr v zemi. Ale prídu aj malé radosti, minulý týždeň si napríklad našiel v Albert Heijne zlacnené guacamole. Takže sa nachádza aspoň nejaká kúra na osamelé večery.

L ako Lakomosť (tvoja)

Do Holandska si prišiel s vašimi. Nadchýňali sa krásou architektúry a z atmosféry mesta. Počasie sa tvárilo blahosklonne, už tri dni nepršalo a ty si takmer nepoznával budovy okolo seba. V predvečer odchodu ti maminka navarila frankfurtskú polievku. Po roku žitia odkázaný sám so sebou je tvoj repertoár jedál stále oklieštený na tisíc typov cestovín a improvizované šaláty. Polievky ešte stále robíš opatrne, nanajvýš z predvarenej zmesi korenín.

"T tejto polievky je na tri dni, najedz sa z nej a kludne daj aj spolubývajúcim."

A s týmito slovami tvoji rodičia odišli, smer Karlove Vary a potom domov. Polievka mala láskavú broskyňovú farbu. Váhal si asi sekundu. Celú polievku si napokon zožral sám a s nikým si sa nepodelil. Spravilo ti to veľkú radosť.

A ako á, vlajková hra!

Hráš s ostatnými istú hru - koľko cudzincov pobozkáš, z koľkých rôznych krajín sú, toľko vlajok dostaneš. Kam sa hrabe kolonizácia! Namiesto kontinentov však blúdite po mapách tiel, každým dotykom a pohybom ste si bližšie s kultúrami, splývate do jedného. Moderná inklúzia nemá hraníc. Keď sa noc skončí a ty čelíš realite, tichučko zavrieš dvere na nemenovanom apartmáne a vykradneš sa do chladného rána. Za tebou sa vlečie vlajka španielska, kolumbijská, holandská... lepia sa ti na topánky ako žuvačky. Pre istotu sa potkneš a zletíš do kanálu. Vlajky veselo nadskočia predtým, ako sa ponoria do mútnej vody.

N ako Nedostatky (času)

Tento rok si si toho veľa nabalil; po všetkých fiaskach a sklamaníach nechceš riešiť vzťahy. Rád sa opúšťaš, donekonečna si púšťaš Depeche mode a budíš sa skoro. Telo sa teší, koža sa upokojila. Rozparceloval si si existenciu na farebné bloky, časy máš presne odmerané, nezostane ani jedna minúta nazvyš. Občas si nájdeš čas na dýchanie. Občas musíš pobehnúť. Masturbuješ cez prestávky medzi farebnými obdĺžnikmi Google kalendára.

Na tretí týždeň sa konečne zblázniš a kalendár si odinštaluješ. Nedokážeš fungovať ako počítač, aj keď ťa bavia binárne kódy. Pre univerzitu predsa len predstavuješ iba platiteľa, ukrytým za bezvýznamnou kombináciou čísel 4621360.

D ako drsná (pravda)

Zoznamujete sa so Zuzkiným vynikajúcim kamarátom Meesom. Vieš o ňom dokopy tak dve veci:

- 1) vyzerá dobre
- 2) je zadaný (nie až tak dobre)

Vmysli sa sám so sebou dohodneš, že nič nepodnikneš. Volá sa to hranica, a vieš po nej chodiť veľmi dobre. Potom idete piť tequilu a všetko je zrazu tak trochu inak. Zrazu máš na sebe upretý hlboký pohľad. Cítiš sa, ako keby na teba niekto namieril reflektor na pódiu, žiara ťa oslepuje a cítiš tlak. Kým sa skončí táto noc, je to pre teba viac než dosť.

"Do you want one more Dutch flag?"

Hlava sa ti zasekne a niekto ti v nej kričí nedbám!!! Hlesneš "Sure" a zrazu ste tu, pery na perách a všetko splynulo v letnej márnivej noci plnej roztúženia a čo-by-mohlo-byť-ale-nebude. Si vykoľajený ako vlak do Medzilaboriec, keby môžeš, rozleješ sa na zem, rozbiješ sa ako váza na márne kúsky. "Didn't you say you are taken?" "Yes, but he cheated on me first, so that checks out."

Kúzlo vyprchá a ty sa cítiš hrozne zle, hoci to nie je tvoja chyba. Vonku si zapáliš. Tvoja prvá cigareta, chceš pôsobiť neviemako cool a sám netušíš, pre koho toto divadielko hráš. Pre Zuzku? Pre Meesa? Pre seba? Keď odchádzaš, bozky sa opakujú. Teraz to už nenecháš tak. Vymaníš sa z objatia a pozrieš sa mu priamo do očí. "When you break up with your boyfriend, then you call me!" a vykročíš do lenivej augustovej prefajčenej noci, mimoriadne spokojný sám so sebou.

S ako Sloboda (jeho)

Fakt, že sa Mees naozaj do týždňa rozíde, ťa znepokojí, ale dáš to radšej za vinu dysfunkčnému vzťahu, ako sebe samému. V noci ti však ego nebadane stúpa, nafukuje sa a s východom slnka zhasne. Vidíte sa onedlho na uvítacej párty tvojich najlepších priateľov. Bojíš sa, že pokazíš konverzáciu, tak sa predtým poriadne opiješ. Z tvojej hranice, ktorú si si nastavil už v minulom paragrafe a balansoval si na nej len-tak-tak, si spadol a skoro si sa pogrca. Aj tak s ním vyfajčíš svoju poslednú cigaretu, lebo ako striktný nefajčiar máš limit 3 cigarety za mesiac. Neskôr toho večera sa stratíš v odlahlej časti mesta, snažíš sa dostať z párty na ktorú si vlastne ani ísť nechcel. S malou dušičkou mu pošleš správu. Odpíše do necelej minúty.

Stojíš s Meesom v strede noci pod pochybným inštitútom, asi úradná budova ministerstva financií. Zohrievaš mu ruky, má ich ľadové od prívalového dažďa. Rozprávate sa a okolkujete, koldokola chodíte okolo horúcej kaše, ide vám to na výbornú. Po hodine plnej akosisamal a tojenaozajzaujímavéalenehovor! však predsa len stratíte niť konverzácie.

Pozrieš sa - hlboko a priamo - a vieš. Vieš, že vie. Medzi vami stojí jeho bicykel, trápne kliše holandského národa. Pohyb je simultánny, takmer v dokonalej unizóne. Pery sa vám dotknú a ty pocítiš malý pocit, šteklenie v hrudi. Priemerný deň, nadpriemerná radosť. Je ti zima, už druhý rok sa nevieš na túto krajinu poriadne obliecť, nakloníš sa bližšie a celá tma zrazu zmizne, všetky hranice sú nenávratne preč. Je vyšší ako ty, musíš si stúpiť na špičky aby ste sa výškovo vyrovnali. Ten pocit nepoznáš, vždy si bol najvyšší z triedy, iba v Holandsku si šedý podpriemer.

K ako Kabinet Kuriozít

Po dvoch týždňoch písmenkovania príde stretnutie. S Meesom ste išli do starožitníctva. Predtým ste navštívili hranolkáreň, kníhkupectvo a obchod s platňami, presne v tomto poradí. Vysvetľoval ti, ako spoznať neoškretú platňu. Celý čas si sa usmieval ako slnko na hnoji.

Až v malom obchodíku prepchatom carachmi, ktoré nikto nekúpil celé roky ti došlo, si starožitnosť. Si prežitok modernej doby, utopený v archaizmoch a zastaralých slovách, ktoré sú pre teba záchranným prístavom. Kým si ho nestratil, počúval si hudbu na MP3 prehrávači, odmala si sa zatváral v antikvariátoch. Každému človeku sa otvoríš, ponúkaš v očakávaní reálnych citov, si

nešetrný, ako otcova roľa sa rozpredávaš na parcely, kúsok po kúsok. Eventuálne skončíš tam kde si začal. V starožitníctve sa ešte svieti a ty sa s úsmevom oprieš o falošnú kostru pri pokladni. Precitneš. Prepneš do slovenčiny, Mees na teba nechápavo pozerá.

‘Prepáč, ja.. musím už ísť,’ ospravedlňujúco sa usmeješ a vyspätkuješ z obchodu. Celú cestu utekáš.

O ako Ostentatívny (och nie)

Nevieš sa páčiť ľuďom. Teda, možno aj hej, ale nikdy nevieš s istotou povedať, či sa niekomu páčiš, alebo je to obyčajný výmysel tvojej bujnej fantázie. Viniš za to fakt, že v tvojej rodine nikdy nikto nezomrel z lásky. Žiadne teatrálné gestá a slučky na krk pri najmenšom náznaku emócie nehrozili. Generačný problém sa preto prenáša aj na tvoju maličkosť. Nevieš sa hodiť z mosta, nevieš si prerezať žily vo vani pre zlomené srdce. Pripadá ti to príliš patetické. Možno preto si si vždy vo vzťahu zlomil srdce dopredu a sám - len tak, pre istotu.

A preto sa rozhodneš spraviť malú zmenu, aspoň tentokrát. Veľmi nápadne dávaš najavo, že si užívaš jeho prítomnosť. Štucháš, hladíš, si výborná opierka. Ilúzia ti vydrží o týždeň viac ako obvykle. Potom sa odšuchceš do kamarátskej zóny. Cítiš sa ako koberček pred dverami tvojho apartmánu, čakáš kto ťa pošliape ako ďalší, nemôžeš sa dočkať. Nevieš, čo si spravil zle, preplačeš celý týždeň. Odinštaluješ si sociálne siete, prestaneš odpisovať na správy.

Až po týždni ti to dôjde, je neskoro večer a ty sa vraciaš domov popri jazere, bol si si zabehať. Z diaľky ťa ožiaria svetlá odchádzajúceho vlaku. Na malý moment to vyzerá, ako keby mal svojho dvojníka na mesačnej hladine. Vlak okolo teba preletí a na malú chvíľu uvidíš v oknách vagónov všetky svoje životy - prítomné, minulé aj budúce, všetky podoby seba samého. Zamrzneš na mieste a srdcom sa ti rozľahne zvláštny pokoj. Chvíľu postojíš na mieste, ale potom sa rozbehneš domov. Koniec koncov, s mesiacom na oblohe máš stále stabilnejší vzťah ako s ktorýmkoľvek mužom.

Alica Struková

Vlastná literárna tvorba: Próza Čestné uznanie

Fejtón – homonymá

Zlatého bludišťáka tomu, kto vymyslel homonymá! Pretože vďaka nim je môj, inak nudný život, okorenený. Pod nudným životom rozumejte škola, brigáda v bezobalovom obchode a spánok. Pomedzi to knižky. Inak stále dookola tento stereotyp. Žiadny sociálny a kultúrny život, mojimi kamošmi sú oriešky na váhu v obchode. Vlašské, makadamové, píniové, lieskové, para orechy, máme ich toľko od výmyslu sveta!

„Ponúknite, prosím makadam. Najlepšie s dovozom v Hlohovci a okolí,” hlásal inzerát na Facebooku. Rozbúšilo sa mi srdce a hneď som ho preposlala šéfovi. Veď predsa také oriešky máme!

Celá naradostená, že som vedúcemu našla klientelu, som zdvihla telefón, že mu nadiktujem kontakt na záujemcu.

„Dobrý vtip, Alicka! Ten sa ti vydaril! Len škoda, že nie je prvý apríl,” zatlakoval šéf do mobilu.

„Pro -, prosím?” zakoktala som. *Veď sa mu snažím dohodnúť zákazku a on ma takto sfúkne!* pomyslela som si.

„Je to od teba veľmi milé, no nie sme stavebniny.” Šéf sa ma pokúsil naladiť na správnu vlnu. Prepla som hovor na hlasitý odposluch a požiadala uja Google o pomoc.

Štrk, kamenivo, vápenec, nestíhala som sa čudovať.

„Jasné, šéfe, to bol len pokus o žart. Asi profesijná deformácia,” ospravedlňovala som svoju nevedomosť so smiechom a snažila sa ukončiť trápnu konverzáciu.

No čo, homonymá. MAKADAM. Oriešky verzus štrk. Nevadí, aspoň budem mať zaujímavú historku, ktorú rozpoviem našim, len čo prídem domov. Je to jedna nula pre slovenčinu. Dokelu, musím to skóre vyrovnať! Študujem predsa na katedre slovenského jazyka! No čo už, vzdelávame sa celý život.

Pred piatimi rokmi sa mi stala podobná situácia. História sa opakuje, preto je učiteľkou života. A ja som sa očividne doteraz stále nepoučila.

„Šéfe, markíza vám ide dolu brehom! Aby nespadla na zákazníkov, keď si budú kupovať zmlinu!” kričí kolegyňa v cukrárni na nášho vedúceho. V tom čase som lopotila pri koláčoch a tortách.

„Júúúj, odkiaľ sa vzali Turzovci? Idú dole ulicou?” kričím na ňu veselo. Katka na mňa čudne zazrie.

„Čo je, veď šľachta sa tu prechádzala v minulých storočiach! Či azda máš

na mysli televíznu stanicu?" zaštecem a snažím sa vyzerat' múdro. Kolegyňa na mňa ešte čudnejšie pozrie.

Asi niečo nie je s kostolným poriadkom, pomyslím si.

„Mala som na mysli vysúvateľnú striešku nad cukrárňou," poučuje ma kolegyňa.

Dokelu. Som červená ako paprika. Alebo ako cvikla, tú mám radšej.

„Vidíš, naša slovenčina je krásna. Hovoríme rovnakým jazykom a pritom každá myslí na niečo iné," snažím som sa odľahčiť svoju bezútešnú situáciu.

No čo, homonymá. MARKÍZA. Gardedáma verzus televízna stanica verzus strieška. Hlava mi ide vybuchnúť!

Peripetií s homonymami mám v zásobe dosť. Kvôli generačným rozdielom občas škrípe aj komunikácia medzi mnou a starými rodičmi.

Bolo osem hodín večer, čas, keď môj mozog vypína, a priam ma nabáda, aby som si po celom dni dopriala zaslúžený oddych. Keďže kamošov nemám, tráviť večer vonku neprichádzalo do úvahy. Tak som sa rozhodla urobiť si rande v detskej sama so sebou. Vytiahla som rozčítanú knižku, zakutrala sa do deky a zapálila som si vonnú sviečku.

Čo mi ešte chýba? húpala som a premýšľala, čím by som mohla dosiahnuť dokonalý večer.

Vínko! A nie hocijaké, k romantickej knihe z francúzskeho prostredia sa najviac hodí červené! V duchu som poďakovala nebesám za tento skvostný nápad.

Vytrielila som z izby, reku, idem skontrolovať našu skrinku s delikatesami, kým je babka v kúpeľni, nemusí vedieť. Červené víno som však nenašla. Nezostávalo mi nič iné, ako počkať, kým babka vylezie z vane, a priznať sa jej so svojimi chútkami.

„Babi, prosím ťa, máme červené víno?" spýtala som sa jej s malou dušičkou.

„No, František Hečko sa u nás veľmi nečítal," sklamane mi odvetila babka.

„Ale ja by som chcela červené víno," skúsila som po druhýkrát.

„Veď ti vravím, že Červené víno v knižnici nemáme."

Potom mi doplo, že kým ja hovorím o alkohole, babka si myslí, že naša konverzácia sa týka svetovej beletrie. Následne si aj ona uvedomila nezmyselnosť našej konverzácie a obe sme upadli do hurónskeho smiechu.

Tak vidíte, že vďaka homonymám mám v zásobe vtipné príhody, ktoré môžem vytiahnuť z vrečka, keď mám pocit, že sa ten druhý so mnou nudí. Len či sa nájde ten druhý, niekto, kto by chcel so mnou zdieľať môj stereotypný život?

FEJTÓN - Káva – elixír života?

Nepovedzte mi, že neznášate kávu. Nie. To mi nehovorte. Mňa, najväčšiu milovníčku kávy, tak urazíte. Ako môžete? Veď to je tekuté zlato. S hrdosťou môžem vyhlásiť, že mi v žilách nekoluje krv, ale káva.

Dobre, dobre, predsa len pochopím, že neobľubujete kávu. Totiž, keď som bola malá, z vône kávy ma napínalo. Fakt. Keď si otec urobil turka a priniesol k telke, musela som z obývačky odísť. Dlho som jej nevedela prísť na chuť.

Dokonca aj v prvom ročníku na strednej som bola jediná, ktorá kávu nepila.

No nikdy nehovor nikdy. Káva je ako droga. Kedže si ju spolužiačky kupovali, lákalo ma ochutnať ju. Veď zakázané ovocie chutí najlepšie. Teda, nie v doslovnom slova zmysle, veď káva nie je nič nelegálne. Ale boli časy, keď som ju považovala za hriech. Ktovie prečo? Asi preto, že mi tatova káva smrdela.

No naspäť k mojej ceste za kávou. Na strednej som bola šprtka. Proste ma škola bavila. Trochu skromnosti by som mohla mať. Prepáčte.

Aby som teda nevyčnievala z radu, kúpila som si aj ja so spolužiačkami kávu. Takú žbrndu z automatu. Za päťdesiat centov. To na prvý pokus stačí, nie?

Na moje prvé kapučíno si pamätám, akoby to bolo včera. Úprimne, nechutilo mi. Ale ten pocit, keď som si niesla kávu cez celú školskú chodbu, bol neopísateľný.

Druhýkrát chutila o niečo lepšie. Moje chuťové poháriky si pomaly zvykali. Aj tak bolo pitie kávy obmedzené iba na prestávky v škole. Časom sa z toho stal rituál. Bola som vďačná, že ma kamošky do svojej kávičkovskej bandy prijali. Veď kto by chcel šprta?

Vďaka tomu som zistila, že tie kamošky sú vlastne super. Pitie kávy nám rozviazalo jazyk a kecali sme. O všeličom možnom. Šteklivé témy boli najzaujímavejšie. Čo iné by bežalo v hlavách nástročných dievčat?

Tak nejak som sa spriatelila s kávou. Najlepšie na tom všetkom bolo, že káva ma zakaždým prebrala. Aj tie najnudnejšie hodiny sa zrazu dali počúvať. Výborne, to sa mi zíde, ak si chcem udržať status premianta.

Každé ráno som sa cestou do školy tešila, ako si cez prestávku kúpim kávu. Vhodím mince, vynulujem cukor a zvolím môj elixír. Trvalo večnosť, kým sa pripravil. Presnejšie, 30 sekúnd. Naozaj som to odmerala.

Neskôr som si kávu tak obľúbila, že som si ju kupovala aj ako odmenu za dobré známky. Kedže som jednotky dostávala skoro každý deň, mala som veľa príležitostí vyskúšať všetky druhy káv, ktoré automat ponúka. Najlepšie bolo írske kapučíno. Mňam!

Naši sa dopočuli o mojej kapučínovej afére, tak sa rozhodli, že mi k narodeninám kúpia Nescafé. Odvtedy sa každé moje ráno začína neskou. Nikomu ma neprezradte, dávam si štyri lyžičky. Viete, štúdium na vysokej škole je náročné, vyžaduje si veľa síl a energie. Tak sa musím hneď zrána nakopnúť.

Káva ako odmena za prospech mi doteraz zostala. Síce už deriem lavice v inej škole, aj automat je iný. Ale írsku kávu tam tiež nájdem! Spomínala som, že môj krstný je z Írska? To je možno dôvod, prečo takú kávu zbožňujem. Vďaka, Bibuško, drž sa v Írsku!

Káve vďačím ešte za jednu vec. Socializuje ma. Predtým som nikdy nechodila do kaviarne, lebo som sa za svoju averziu voči káve hanbila. Dobre, priznám sa – veď som tam spočiatku nemala ani s kým chodiť. Dnes je povinnou zastávkou pri schôdzkach s kamarátkami z našej kávičkovskej bandy. Môžeme len tak pokecať pri pariacej sa šálke tejto lahodnej tekutiny. Naozaj je ako balzam pre dušu.

Prezradím vám ešte jedno tajomstvo. Káva je výborný úplatok, ak ste niečo vyviedli a musíte sa mame priznať. V takom prípade pozvem tú svoju mamu na kávu a jemne, s použitím metafor a iných obrazných pomenovaní, jej naznačím moju zúfalú situáciu. A pevne verím, že tekutý životabudič spôsobí, že sa prikloní na

moju stranu. Vďaka, káva!

Určite ste počuli o rôznych typoch kávy. Espresso, kapučíno, latte sú asi najznámejšie. Prineste mi hocičo, len nie turka, prosím!

Nechápem, ako po objavení Ameriky mohli Európania kávou opo-
vrhovať. Možno tomu troška rozumiem, veď aj ja som si musela ku káve
nújsť cestu. Ale som vďačná za tento proces. Bez kávy by som totiž v akade-
mickom prostredí nemohla fungovať. A nielen to. Rána s kávou sú znesiteľnejšie
a popoludnia po náročnom dni v škole príjemnejšie.

Ak máte tipy na kaviarne v Trnave, ktoré stojí za to navštíviť, sem s nimi!

A urobte, prosím, pre mňa láskavosť. Ak nemáte radi kávu, dajte jej
aspoň šancu. Ja som jej ju dala a dnes sme nerozlučnými priateľkami. Vezmite
si príklad z mojej babky. Tá kofeín kvôli srdiečku nemôže, ale pozvanie na
bezkofeínovú kávičku neodmietne. Koniec koncov, viete, aké je super stráviť
popoludnie s babkou?

Paródie

Televíziu nepozerám. To ale neznamená, že nemám prehľad o nových filmoch,
otravných reklamách a som ochudobnená o dianie vo svete. Omnoho radšej
unikám z reality do imaginárneho sveta v knihách.

Avšak moja najlepšia kamarátka Zdenka je opačným pólom nášho mag-
netu priateľstva - televíziu doslova žerie, hltá každú telenovelu, nesmie si nechať
ujasť žiaden film a najlepšie si oddýchne pri seriáloch, zvlášť takých, ktoré majú
nekonečné množstvo častí. Toto nie je jediná vec, v ktorej sme úplne rozdielne.
Ale veď protiklady sa priťahujú, nie?

„Sto tabletov týždenne, sto tabletov týždenne, rozdáваме, rozdáваме,
sto tabletov týždenne! Klikni na alza.sk,” zdvihnem telefón a zaznie známa zvuč-
ka. *Dokelu, kto ma obťažuje v túto nekresťanskú hodinu?* pomyslím si. Ešte som ani
poriadne nerozlepila oči.

„Dnes dostanete ultra mega super tablet!” vytrhne ma z driemot osoba
na druhom konci linky. *Tá sa nevzdáva.*

„Nie, ďakujem, nemám záujem,” zložila som v domnení, že ide o ďalší
marketingový podvod. Vytiahla som perinu nad hlavu a znova sa prehupla do
riše snov.

Netrvalo dlho a mobil zabzučal opäť. Namosúrená som šmátrala po
stolíku a znova sa ohlásila.

„Dobré ráno, ty trdlo. Všetko najlepšie k narodeninám. Nech ťa naj-
vyššia sila sprevádza!” zatrilkoval ten istý hlas slová zo Star Wars. Á, Zdenka a jej
hlásky, spoznávam kamarátkin hlas.

„Ďakujem, Zdeni,” ospalo som jej odvetila.

„Dnešný deň ideme bomby! Na nákupy. Urobíme z teba sexicu!” Zdenka
najviac na svete miluje, keď sa môže prechádzať pomedzi regále a zaplňať ná-
kupný košík hovädinami.

„Daj pokoj, nemám peniaze,” zavrčala som. Úprimne povedané,
neznášam nakupovanie. Všetok ten hluk a chaos ma vyčerpáva. Ďalšia sféra,

v ktorej sa potvrdzuje teória príťažlivosti kladného a záporného pólu magnetu.

„Irenko, nebuď hloupá! Já ťa mám rád aj bez peněz,” citovala Zdenka slová Bohumila Stejskala z filmu Dědictví aneb...

Niežeby som nechcela byť so Zdenkou, ale moja predstava ideálneho narodeninového dňa je diametrálne odlišná od tej jej.

„Zdenuš, prid' ku mne a oslávime moje narodeniny ako vždy - ja s knižkou v rukách, ty s Netflixom. Urobím nám pukance a objednáme si pizzu,” vstávajúc som jej navrhla. Istota. Kým ja milujem stereotyp, Zdenka zas rada skúša nové, hľadá a ochutnáva. To ona je tá, čo ma vytrháva z každodennej rutiny. Vďaka svojim filmovým a reklamným hláškam ma rozosmieva a robí aj tie najobyčajnejšie dni nezabudnuteľnými.

„To robíme každý víkend, to je nuda! Narodeniny sú špeciálny deň!”

Tak zrazu je ležošenie so mnou nuda? začudovala som sa v duchu.

„Dobre, teda, ale na stupnici od jeden do desať bude dnešný deň jedenástka,” nastavila som Zdenke latku. Nechám sa prekvapiť.

„Juchuchu, Dobby je voľný! Môžem vymyslieť program!” začvirikala do telefónu moja spriaznená duša.

„Možno si sa taká narodila, možno je to Maybelline,” odvetila som jej aj ja hláškou. Tú kozmetiku miluje.

„Tak o desiatej sa stretneme pred Tescom,” so smiechom ukončila Zdenka hovor.

Zo skrine som vytiahla svoje obľúbené vyťahané rifle a knihomol'skú mikinu. Zbehla som do kuchyne urobiť si raňajky a pripravovala sa na stretnutie so Zdenkou.

Prišla som na dohodnuté miesto, sadla si na lavičku a pozorovala okolité dianie. No Zdenka neprichádzala. Bolo už desať minút po dohodnutom čase a na obzore sa stále neobjavovali blondavé vlasy s ružovým melírom. Začínala som sa báť, čo je s ňou.

Zrazu mi zazvonil telefón a na displeji zasvietilo Zdenkino meno.

„Tristo hrmených,” zanáďavala, „soudruzi v NDR někde udělali chybu. Osobný automobil značky Škoda Octavia zo smeru Bratislava a Pezinok, ktorý pokračuje smer Trnava a Hlohovec, s pravidelným odchodom 9:25 bude z dôvodu havárie na diaľnici meškať asi 25 minút. Ohlásená doba meškania sa môže zmeniť. Za vzniknuté meškanie sa ospravedlňujem,” opísala Zdenka svoju momentálnu situáciu ako hlásateľka na vlakovej stanici. Chúďa, ešte aj z problému si dokáže vystreliť.

„To nič, na dobré sa predsa čaká,” snažila som sa ju povzbudiť.

„Keď si hladný, nie si to ty,” doberali sme sa navzájom. Zdenkino nervózne vrčanie prešlo do tlmeného smiechu.

„Neboj, podelím sa s tebou aj o poslednú McNuggetu. Priebežne ma informuj o situácii,” položila som.

Z batohu som vytiahla knihu a začítala sa do nej. Po dvadsiatich stranách sa opäť ozvalo zvonenie mobilu.

„Vážená výletníčka, zmeškaná Škoda Octavia z Bratislavy, ktorá pokračuje smer Pezinok, Trnava a Hlohovec, bude z prevádzkových dôvodov meškať asi 40 minút. Ohlásená doba meškania sa môže zmeniť. Za vzniknuté meškanie sa ospravedlňujem.” Dokelu.

Dostala som nápad. „Zdenka, čo keby si zavolala na dopravnú políciu a informovala sa o situácii na diaľnici?”

„Idem, riešim,” citovala kamoška Gizku Oňovú, „prepínam hovor na strážcov zákona.”

Nestihla som ani zložiť mobil, a už mi pípla SMS. „Zmeškaná Škoda Octavia z Bratislavy, ktorá pokračuje smer Pezinok a Trnava, s pravidelným odchodom 9:25 je z prevádzkových dôvodov odrieknutá. Ide o hromadnú haváriu, ktorej závažnosť sa zatiaľ nepodarilo dostať pod kontrolu. Nedostanem sa k tebe. Ach, v tomto štáte je možné všetko.”

Nádej na narodeninový deň strávený v Zdenkinej prítomnosti pomaly hasla.

„Síce sa ohlásená doba meškania môže zmeniť, ale ty v skutočnosti nemeškáš, lebo odvtedy, čo si ma zobudila zvukom z Alzy, až doteraz sme stále v kontakte. O nič neprichádzam. Počujem tvoj hlas. Cítim tvoju prítomnosť. Vážim si tvoju snahu,” snažila som sa zachrániť Zdenkinu bublajúcu nervozitu, stíšiť plameň hnevu a dostať ho pod únosnú mieru.

„Minúty očakávanej doby meškania boli zmenené na telepatiu prostredníctvom telefonického hovoru,” zavtipkovala som, „cestujúcim boli nepríjemnosti vynahradené veľkou kopou lásky,” dokončila som.

„Zdeni, otoč sa, v pokoji došoféruj domov a po zvyšok dňa budeme sky-povať,” navrhla som jej, „aj ja idem domov. Vidíme sa o chvíľu.”

„Keď ju miluješ, nie je čo riešiť,” prirovnala ma ku Kofole.

Vo vestibule domu som skoro zakopla o kocúra. Asi aj ten podvedome vycítil, že niečo nie je v poriadku a chcel ma aspoň svojím pradením upokojiť. Vyzliekla som sa, uvelebila som sa vo svojom knižnom kráľovstve a škrabkajúc kocúra sa ponorila do rozčítaného príbehu. Čítala som hodinu, dve. Dve a pol. Už som začínala byť nervózna, prečo sa Zdenka nehlási. Túžobne som očakávala call cez Skype.

Tri hodiny. Stále nič. Dúfam, že sa jej po ceste domov nič nestalo.

Už-už som sa chystala kliknúť na ikonku videohovoru, keď zazvonil bytový zvonček. S povzdychom, stále myšlienkami na Zdenku, som išla otvoriť.

Moje myšlienky sa zhmotnili. Predo mnou stála Zdenka, vyškerená od ucha k uchu, s veľkou darčkovou taškou. Nad hlavou jej lietal héliom naplnený balón *Happy birthday*.

„Zmeškaná Škoda Octavia zo stanice Bratislava bol odrieknutá, vrátená do východzej stanice a nahradená autobusovou dopravou. Očakávaná doba meškania sa už nebude meniť. Cestujúci je v celi. Za vzniknuté meškanie sa ospravedlňujem,” začvirikala Zdenka.

Vydýchla som si úľavou. Nič sa jej nestalo, je živá a zdravá. Viac si k narodeninám neprajem. Dobrých dvadsať minút sme sa objímali. Ja som bola šťastná, že aj napriek nepríjemnostiam dnešného dňa sa Zdenke nič nestalo. Ona zas bola rada, že aj napriek problémom s dopravou môže stráviť narodeniny so mnou.

„Keď nemôže Mohammed k hore, príde hora k Mohammedovi,” neprestávala žartovať.

„Redbull ti dal krííídla, alebo čo?” vrátila som jej bumerang.

„Tak nakoniec sa splnilo tvoje želanie. Narodky stráviš s osobou, ktorú

miluješ," ukázala na seba „a pri činnosti, ktorá je tvojou srdcovkou."

„Ó, skoro som zabudla," plesla sa po čele podávajúc mi veľkú darčekovú tašku, „malá pripomienka toho, ako som ťa ráno zobudila, hihi." Odjakživa si dala na darčekom záležať. Darček som rozbaľovala opatrne, ako keď držíte porcelán. Tablet.

„Trošku som si dovolila spojzdníť ho a stiahnuť ti e-knihy," potmeľúdsy na mňa žmurkla, „a ešte jedno prekvapko. Na obrazovke je dokument, otvor a prečítaj si ho."

Nedočkavo som poslúchla jej pokyn. Otvoril sa mi súbor:

*Si mojím stĺpom a mojou oporou,
všetky životné búrky zvládaš s pokorou.
Si mojím vzorom, proste jedným slovom –
ďakujem, že ťa mám,
si hviezda všetkých mladých dám.*

Z očí sa mi valili slzy vďaky. Ani vo sne by mi nenapadlo, že vďaka fráze „očakávaná doba meškania sa môže zmeniť" zažijem najkrajší narodeninový deň. Na stupnici hodnotenia dňa to nie je jedenástka, ale rovno dvadsiatka. Žiadnatúra ponákupnom centre. Ale prechádzka knižkou mojej obľúbenej autorky s kulisou Zdenkinho Netflixu, ale to najdôležitejšie – v jej prítomnosti. Často nám život pripraví nepredvídateľné prekvapenia v podobe neočakávaného meškania. No nemusí to byť vždy na škodu. Krásnym príkladom toho je môj narodeninový deň. Vďaka meškaniu som si na to najlepšie počkala.

Aleksander Jędryszczak

Vlastná literárna tvorba: Poézia

1. miesto

Kanny

Uplynulo tridsať rokov.

Tisíce Rimanov padli pri mojich nohách.
Cesta cez Kampániu je otvorená.
Osliu čelusť
odkladám na komodu.

Pôjdem na prázdniny
s Rayanerom do Gruzínska.
Znova pokľaknem na vrchu Katskhi.
Prídem na návštevu ku kráľovnej zo Sáby.
Syn príde poliať kvety.
Ale syn

si sadne, akýsi nesvoj
vo svojej
novorenovovanej izbe.
Svoju osliu čelusť,
ešte nerozbalenú
hodí pod posteľ,
tak ako ja kedysi
poslednú škatuľku cigariet.
Ale môj syn

sa vráti cez Alpy
a dovolí
cudziemu ľudu
rozsypať sôl na svoju zem.

v kaplnke som nepočul ani slovo

kráľovná zo Sáby ma nespoznala
a ja

som si ju zapamätal inak

Sedna

Vraciam sa k už známym hviezdám.
K jednej.
Chlapci sa pýtajú, prečo som sa neozývala.
Bohyňa krásy ma pozýva poklebetiť si,

iba na chvíľku, vravím.
Čoraz viac sa chcem vyhýbať výhovorkám,
ale nedokážem to.

Iba sa ohriať, poobzerať sa, popočúvať
a znova sa vydať do neznámych prázdnot,

odkloniť sa excentricky, aby si nikto
nevedel ani predstaviť
kam ma to tentokrát zavedie,
hoci vždy na to isté miesto,
kde sa
obraciam do vnútra.

Zakaždým hlbšie do ničoty, kde sa
rozptýlené častice sústreďujú
samy do seba.

Zakaždým bližšie k jadru, kam prúdia
najťažšie z túžob.

Zakaždým ďalej k chladným
Oortovým mrakom, kde niet zbytočných kmitaní.

Existuje ale isté riziko.

Nevrátim sa.

+ + +

Kartónová škatuľa ukrýva tajomstvo
odsúvam ju
srdce sa chveje v nemotorných prstoch
nočná mora mlčí, blankytná

hoci uschla v prvých storočiach
po renovácii
s posledným výdychom rozprestrela páperové
krídelká

pozri, hovorím
nočná mora

a teba zrazu niet
nebolo ťa ani na pohrebe.

Perlativita

stojím

neviem kam ísť
každým smerom viem urobiť len pol kroku
tieň jednoznačne určuje moju polohu
zväzok páľavy obmedzuje pohyb
usadzuje sa
lavice niet

človek, ja
neveľmi tvárna látka

nikdy som nešiel
po druhej strane chodníka

+ + +

Postaviť sa
na suchej lúke
pod závoj páľavy,
s rukou natiahnutou pred oči.

Čakať, kým sa na ňu posadí najväčší sršeň
a odletí.

+ + +

Popamäti zrakom ohmatávam tváre.
Vždy ich vidno len niekoľko, jedna za druhou
sa vysúvajú a vsúvajú za okraj
zabudnutia.

Hovorím len to, čo
som schopný: to, čo nechcem, to hovorím.
Nepoznané, ešte nezrozumiteľné slová zľahka poblikávajú
v tieni aury: premietanie na sieťovku
sa blíži ku koncu,
už len chvíľa.

Skúmavo upieram zrak:
čierne bunky krížovky sa množia, rastú.
Uprostred tváří je čoraz viac záporných hodnôt.
Doliny zastiera oblúkovitá sklúčenosť.

Už len čakať, kým sa
čierny vrchol zamatu
vynorí spoza horizontu udalostí
a chladným, neodmysliteľným pohybom
otočí prepínač
"Add Violence".

Matematické zosilnenie chaosu preťažuje zapojenie.
Lákavý pôvab nehybnej záhuby.
Jedna rana zasadená neporozumeniu.
Cesty bez cieľa
nie sú na mapách.

Marek Jaroš

Vlastná literárna tvorba: Poézia

2. miesto

nesmrteľnosť

dobrí umelci sa nechávajú inšpirovať geniálni umelci vykrádajú

na začiatku bol príbeh
ktorý postavil kostoly po celom svete
ďalšie postavili mešity a pagody

nie len z chleba žije človek...

niekedy si dá aj koláč

neskôr pochopí

...a z každého slova čo vychádza z úst

Božie ústa zanesené mytológiou
pozostatkami predstáv bojazlivého mozgu
nás pohýňajú

príbeh zachytený v jaskyniach
obrazy Pabla Picassa
súvisia:
v snahe neumrieť

už tisícročia máme radosť
stále znova šírimo príbeh
že si len nemyslíme
ale sme

semiológia

sú ľudia
ktorých som sa ešte nenaučil mať rád

s odťatým uchom v ruke
na kraji záhrady

prekvapený
počuť hlas schopný slova
výsledok závisí od reakcie

na čo poukazuje
hustá sieť spojení

tradičný znak v dejinách

rozpor

odsúvanie povinností je vraj choroba

dobré nutkanie sa dá nakrátko potlačiť
prílivom slasti
keď potrebuješ napísať o vzťahu
dvoch štátov

sugestivita sa nepripúšťa
vtedy prichádzajú najlepšie metafory

často naopak
utekáš pred básňou k vypratej bielizni
tlačí ako kamienok pod jazykom
môže na teba veľa prezradiť
bez tvojho vedomia

radšej jej nedať telo

váhaš

čím lepšia
tým máš toho menej pre seba
všetci jej uveria každý ju chce poznať

úlava prichádza až keď ti nepatrí

Kristián Lazarčík

Vlastná literárna tvorba: Poézia

3. miesto

tá tráva zašlapala prirýchlo napísala som ti
mala som radšej zostať s tebou, alebo ísť s tebou
nespomínam si všetko som vyhodila a pootvárala okná
dnu prenikal čerstvý vzduch, ležala som v posteli a sklenené záclony sa treli
jedna o druhú akoby chceli
uniknúť
dnu prenikal čerstvý vzduch a ja som zabudla tak ako zabúdajú červy
obtierajú sa telami a tie telá do seba nevniknú, aby zachovali
čistotu

pozerala som sa na teba a
videla som skice, čiary, dlhé a nesúvislé
ako mosty
alebo španielske diaľnice, lemujúce
pobrežia Stredozemného mora
v zátokách sa španielsky chlapci krásne usmievajú a
na benzínových pumpách voňajú ako spálená pokožka piesok mali piesok vo vlasoch
a na chrbtoch skrútené chlpy
videla som kruhy, biele, čierne a na povrchu zostali iba línie
vrátila som sa

pokriky neprestanú nikdy
ako napätie, ktoré otvára posuvné dvere
nákupného centra
otočíš sa a
kým platím parkovné tváriš sa, že sa to nestalo, že si nepočul
že pokriky zmizli a už sa nevrátili a potom si čiapku stiahneš cez vlasy
až do tváre dúfajúc
že tkanina vymaže tvoje vlasy tvoju tvár
tvoje krásne slabé telo ako vlnajší sneh
tie pokriky v tvojej koži zostanú ružové
a horúce
ako poprŕhlenie medúzy

je ťažké vymočiť sa na preplnených toaletách
doma sedíš potme na podlahe a
v dlaniach šúchaš moje chodidlá
no tak
neviem pochopiť ako zabárajú sa ti do stehien
ako do piesku alebo postelného povlečenia, po tvojom odchode ho vymieňam
a keď prídeš, môžeš si vybrať, neviem pochopiť ako
ti prúd mojich telesných tekutín
rozsvieti chrup

nevyjasnená nevera končí
fatálnymi nehodami detí
pocit zo života je
rúž otlačený v servítke
našla som ho v tvojej dielni v neuzamknutej priehradke so skrutkovačmi, obal
bol umastený a obchytaný ako oltár na podlahe ázijského bistra
v tyčinke utkveli kovové hobliny
servítku zhúžvanú na barovom pulte pri prázdnom pohári od Martini
vzal čašník a
nakrmil ňou manželku
a ich deti

taláre ledabolo vyhodené v kontajneri
ako rozmetané lístie prevísajú cez okraj a povievajú vo vetre
alebo zabúdanie
nakloniť sa v tú noc k tebe
v kúpeľni sa ešte ktovie prečo svietilo
svetlo prenikalo cez mliečne sklo
a ja som ľutovala svoje fantázie lemovali moje telo ako zvodidlá červenal si sa
tak sme tu, povedal si
piesok sme obalili do
postelného povlečenia ktoré vôňou pripomína
prerozdelenie majetku

Magdaléna Martišková

Vlastná literárna tvorba: Poézia

3. miesto

vylietané

k srdcovým komorám
pristavili strmé rebríky

cez dutiny tam vidno
machové bubliny
medzi škridlami

a otcov s hoblíkmi nad hranou dvier
aby plynulo
nezadieralo

postavili do verají

len z ruky do ruky
a potom do úst

kým im dcéry neporodia ďalšie škorce
s rozštiepeným perím

rybia

odomykáme sa kľúčnymi kosťami
keď narážame na 4 rohy postele

sú narezané
vytekajú z nich ryby
po šupinách
boja sa nášho šepotu

do konca rán
sa už len znehybňujeme

potom si to odskáčeme
medzi zárodočné bunky
prvej spoločnej kúpeľne

a mláky zveríme tekutým neviditeľným mačkám
kým nás srsť nerozdelí

hniezdne

obgeneračne cítime
ako všetky zdedené perá
putujú nami v krdľoch

kým stuhnú
na pol ceste k rozkoši
pri dopade

v hniezdení vykazujeme mierny pokles
prchneme pomalšie
a prezimuje len malé množstvo
klžeme
ponocujeme v trstinách

ak chceš
zahniezdim ti 2x do roka
za melodický popevok

privátna

na dĺžku paží dorástol stôl
gauč do elka na dva vankúše
zostalo čosi miesta na kvety

pod pazuchou už pre ne sušíme
čerstvo naklíčené parapety

kým zacloníme okná
rozosmievaj ma vždy do popuku

aby celé sídlisko vedelo
že sme sem prikvitli

riasená

vnútri prestieradla sa hemžia samé ryby
je čas treníc
je to nečas

z postelí vtedy opadávajú
hrdzavé šupiny

sú ich plné chodníky do kuchyne
na chodbu
toaletu

tvrdohlavo čakáme odhrňáče

pokutuj ma za prechovávanie jari
preplachti ku mne

a ja ti pokrčím každé rameno zvlášť

lyžičky

nad ránom prisypeš do kávy jeden ostrov
bude hmlistý
ako modrá cukrová vata z kolotočov

stratia sa v ňom všetky skrotené mačky
aby ryby mali (f)raj

zalesknem sa ti v plytčine
tesne pred perami

budem rozpustná
a ty môžeš byť rozpustilý

línia negra

odlamujeme si navzájom
zo svojich tabuľkových koží
zmäkčujeme ich telesnosť
aby medzi nami nevyschla

raz ma zaokrúhliš
na 2 desinkové

budem dôkazom guľatosti Zeme
a ostatných pridružených orgánov
stále béžová
aké bývajú len rybie bruchá

Ema Palková

Vlastná literárna tvorba: Poézia

Čestné uznanie

Beloba

Preniká každý milimeter
bezprostredného okolia.

Zabraňuje ti vedieť,
čo je od teba
naľavo a napravo
alebo hore a dole.

Nekonečnosť
možností ťa láká.

Nepoznaný tvar,
veľkosť, farba, pohyb.
Len beloba.

Ešte stopy
zvierat a
ohrady.

A tvoje telo, jeho hranice.
Uprostred pocit, že nemôžeš nič,
len veriť v bezpečnosť
tej istoty.

V prostriedku,
ktorý ťa spája
so zvyškom sveta beloby.

Príliš slabom,
aby ustál tiaž možností,
a tak vzýva niečo viac.

Chyty

Chcela by som sa všetkými bodmi držať
chytov-istoty.

Stískam výbežky reality
a stojí ma to priveľa sily.

Lámu sa pod mojimi prstami.

Snažím sa držať
až do posledného výdychu,
no úchop poľavuje.

Odmietam dôverovať, že nespadnem.

Predĺženia

Konáre stromov sú ti predĺžením.

Keď sa dotýkam ich kôry,
pod rukami cítim tvoje teplo.
Keď ležím na zemi v lese,
pod chrbtom cítim pevnosť tvojej hrude.
Keď hľadám v skale výmole,
hľadím ju a skrz ňu akoby teba.

Si na kopcoch, medzi stromami.

Hľadím na horizont
vrch rodiaci sa z vrchu,
je to akoby si mi hľadel do očí.

Tvoj pohľad ma preniká.
Nič neskryjem.
Nemám ako.

Všetko naokolo je твоjím predĺžením.

Inovať

Všade biela
Oslepujúco veľa svetla v hmle:

Hmla vyplňa doliny
Srdcia

Inovať vo vlasoch
Aj v myšlienkach

Čipka na stromoch
Lemuje slová
Písmená vo vetre
Z nich sa tká rozprávka alebo modlitba

Rozprávka a modlitba raz putovali po kopcoch
Spoločne, za ruky
Aby priniesli ľuďom viac
Svetla, radosti a lásky
Oslepujúco veľa svetla

Len keby sme ho vedeli prijať
Sýtiť sa ním ako sneh hmlou –
Vo vlastnom umenšovaní.
Namiesto toho:
V očakávaní plnosti chytáme poletujúcu inovat
Čo zmizne pri prvom záchveve vetra
Sýtime sa jej belobou do zásoby
No potom stále vyhladneme
Stravuje nás ako hmla sneh

Do posledného istenia

Si mi na polomer vlasu
Ale ja sa cítim ďaleko

Si modrý vrch
Nemôžem sa ťa dotknúť

Si mi na polomer vlasu
Ale ja stále padám do priepasti medzi nami

Nemôžem sa ťa dotknúť
Zaistiť sa až do posledného bodu

Svet – lano
Ťahá ma späť dolu

Nemôžem ťa dočiahnuť
Svet – lano

Vždy ma stiahne späť k sebe
Nemôžem sa ťa dotknúť

.

Za snežnou čiarou

viečkami vystlanými bielou
za hranicou svetla

ťa cítim
počujem
keď si ľahnem na zem:
vzdychy zeme

moje kroky nesie vrchná vrstva snehu
každý ďalší krok:
otázka, či sa neprepadnem
(až tam, kde už siaha voda)
alebo neskláznem po povrchu

Lúka s rozkvitnutými trnkami

Kráčam
cez lúku
bez vedomia
prítomnosti
kohokoľvek iného ako teba.

Svetlo
vo vetvách stromov.
Obrysy kopcov.
Ich vrstvy.
Obruba z rozkvitnutých kríkov trnky.

Biele lupene ich kvetov
mi prinesú tvoj dotyk.

Ako sa lúče
zapadajúceho slnka
dotýkajú kopcov.
Hladia ich.
Vstupujú až na dno dolín.

Nijaký iný dotyk už netreba.
Len dotyk, čo drží kvety trnky pokope.

zdvihnem oči:
nebo
krídla obrovského vtáka

neznesiteľná beloba
neporušená vrstva snehu
bez stopy
človeka alebo iného zvieraťa

...

Sneh sa topí prirýchlo
zhltla ho hmla

spolu so silou
ísť ďalej

neznesiteľná beloba
obklopuje ma z každej strany

kde je horizont?
stratený
splýva s vrchnou vrstvou snehu

kde je koniec všetkých úloh, pred ktorými stojíme?
tam, kde horizont splýva so snehom

kde je koniec všetkého utrpenia sveta?
tam, kde horizont splýva so snehom

...

Ešte chvíľu
kým sa ešte udržím na nohách
a neporuším vrchnú vrstvu snehu

kým sa celkom nevyčerpám
nevzdám
nepadnem na chrbát nebeského vtáka

Vyniesol by ma
k posledným lúčom zapadajúceho slnka

Akademický Prešov 2024

POROTA 58. ROČNÍKA AP

Vlastná literárna tvorba

Poézia

Mgr. Peter Milčák, PhD.

Mgr. Peter Šulej

Próza

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.

doc. Mgr. Peter Karpinský, PhD.

Literárna príloha APečkovín

Akademický Prešov 2025

Grafika: Matúš Koločík

Texty neprešli jazykovou korektúrou.